

GAZDASÁGI IRÁNYTŰ

A BOKIK
MAGAZINJA

2020.
december

2020

#vigyázzunk egymásra

A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN
MEGYEI KERESKEDELMI
ÉS IPARKAMARA
A CÉGEK VEZETŐINEK,
MUNKATÁRSAINAK, CSALÁDTAGJAIKNAK
ÁLDOTT KARÁCSONYT,
SIKERES, BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁN!

**KÖZPONTI
STATISZTIKAI
HIVATAL**

Személyre szabott szolgáltatásaink:

- adatösszeállítás nemzetközi, országos vagy településszintű adatokból
- elemzések készítése
- besorolási állásfoglalások
- igazolások kiadása
- statisztikai számjel

→ **SZAKMAI
FÜGGETLENSÉG**

→ **MEGBÍZHATÓSÁG**

→ **MINŐSÉG IRÁNTI
ELKÖTELEZETTSÉG**

Keresse információinkat, kiadványainkat weboldalunkon!

Elérhetőség: 1024 Budapest, Keleti Károly utca 5-7.

Telefon: 36-1 345-6789 | web: www.ksh.hu

TARTALOM

Remény és kihívások.....	3
Kamarai választások.....	4
Tisztelet és köszönet a vállalkozóknak.....	9
Négy megyei nyertes a Magyar Kézműves Remek pályázaton	12
Együttműködés a térség fejlődéséért	13
Újabb mesterekkel gazdagodtunk	14
Ajánlások a megyei vállalkozások segítése érdekében.....	15
Mi vár ránk az adózás területén 2021-ben?	16
Pozitív folyamatokat állított meg a járvány	18
Karácsonyra	32

IMPRESSZUM

Gazdasági Iránytű, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei

Kereskedelmi és Iparkamara magazinja

Kiadja: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi
és Iparkamara, 3525 Miskolc, Szentpáli utca 1.

Felelős kiadó: Bihall Tamás elnök

Szerkesztő: Marczin Eszter

Fotók: Kerényi László, Tóth Ádám Zoltán

Tördelés: Betűmester Bt.

Nyomdai munkák: Serenity Printing

REMÉNY ÉS KIHÍVÁSOK

Advent van, a várakozás és a remény időszaka. Márai Sándor mondta: „Karácsonykor az emberek mindig hisznek egy kissé a csodában.” Kívánom, hogy mindenki élje meg ezt az érzést, a szeretetet és a reményt, amit a karácsony üzen nekünk.

Az üzleti világ viszont tényekre, számokra épül, tudjuk, hogy a csodáért meg kell küzdeni, harcolni, terveket alkotni. A kamara feladata, hogy a gazdaság szolgálatával, képviselével, sajátos kamarai eszközeivel segítse a gazdaság fejlődését. A kamara stabil pont, erős közösség, hiszem, hogy képes erre. Az őszi tisztújításon megalakultak a kamarai testületek, melyeket nagyszerű, tehetséges és sikeres emberek alkotnak. Büszke vagyok, hogy velük együtt dolgozhatok.

2021-ben a legnagyobb kihívást a pandémiás időszak leküzdése jelenti, majd azt követően a gazdaság azonnali beindítása. Persze ez mást jelent az iparban, és mást a jelenleg is bezárásra került turisztikai szektorban. Tudom, hogy 2021. első félévében túl leszünk az emberi életet veszélyeztető járványidőszakon, de azt is tudom, hogy a gazdaság helyreállása nem fog ilyen gyorsan bekövetkezni. A negatív hatások 2021-ben és 2022-ben is érződni fognak. Emellett egyre sürgetőbb szembenéznünk a gazdaság működését is jelentősen érintő nagy kihívásokkal, mint a klímaváltozás, a környezetvédelem, a digitalizáció, a robotizáció térnyerése, és ma még azt sem tudjuk, hogy életünk milyen módon áll vissza a normális kerékvágásba a járvány utáni időszakban.

Várakozás és remény. A vállalkozásokban mindig jelen van a tenni akarás, a túlélés ösztöne, és ezt egy erős kamarai közösség képes sikeresen támogatni.

Tisztelt Tagvállalatok!

Szeretnék köszönetet mondani ebben a rendkívüli időszakban nyújtott teljesítményükért, helytállásukért.

A kamara testületei és munkaszervezete nevében kívánok békés, boldog karácsonyt és egészséges, sikeres új esztendő!

Bihall Tamás
a BOKIK elnöke

KAMARAI VÁLASZTÁSOK A 2020–2024 KÖZÖTTI IDŐSZAKRA

A gazdasági kamarákról szóló törvény értelmében 2020-ban megtartották a soros tisztújítást a területi és az országos kamarai szervezetekben is. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara tagozataiban szeptember folyamán megválasztották a küldöttgyűlés 120 tagját, majd szeptember 25-én ez a küldöttgyűlés döntött a kamara tisztségviselőiről, elnökségi tagjairól és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara megyei küldötteiről. A 2020–2024 közötti kamarai ciklus tisztújító küldöttgyűlését Miskolcon, a Népkerti Vigadóban tartották. A rendezvényen részt vett Dunai Péter, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára.

A következő oldalakon bemutatjuk a tisztújító küldöttgyűlésen megválasztott kamarai testületek tagjait.

ELNÖK ÉS ALELNÖKÖK

BIHALL TAMÁS

1994 óta a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke

A szakképzés fejlesztésével 1997 óta foglalkozik kamarai vezetőként. Kezdeményezésére készült el 2000-ben a Nemzeti szakképzés-fejlesztési kezdeményezés című munkaanyag, amely elindítója volt az átfogó szakképzési változásoknak, és amelynek mára a kamara az egyik legfőbb intézményi megvalósítója.

Az MKIK alelnökeként 1997 óta koordinálja a szakképzés munkáját, illetve az Oktatási és Szakképzési Kollégium tevékenységét, valamint 2012-től az MKIK Felsőoktatási Szakkollégiumának elnöke. Három magánvállalkozásával tagja a BOKIK-nak, a legjelentősebb a Nord Tender Kft., amely projektfejlesztő cég, jelentős térségi fejlesztésekkel foglalkozik.

Bihall Tamás a Budapesti Műszaki Egyetem címzetes egyetemi docense, a Miskolci Akadémiai Bizottság tagja, az Erzsébet Hospice Alapítvány Kuratóriumának tagja, a Magyar Közgazdasági Társaság Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szervezetének elnöke, valamint képviseli a kamarát a szakképzéssel összefüggő országos testületekben.

DR. BARKÓCZI ISTVÁN,

a BOKIK általános alelnöke

A kamara elnökségében 2004-óta dolgozik, ekkor választották alelnökké, az ipari tagozat vezetőjévé. A 2016. szeptember 30-án megtartott tisztújító küldöttgyűlés szavazata alapján általános alelnök lett, és az idei választáson is elnyerte a bizalmat, újabb négy évig töltheti be ezt a pozíciót.

Dr. Barkóczy István a miskolci székhelyű FUX Zrt. tulajdonos vezérigazgatója, elkötelezett az innováció, a kutatás-fejlesztés iránt. Szakmai munkájának elismeréseként a Miskolci Egyetem Szenátusától 2008-ban címzetes egyetemi docensi oklevelet vehetett át.

A szabad- és szigeteltvezeték-gyártással foglalkozó FUX mellett sikeres vállalkozásokat működtet a turizmus, a vendéglátás és a borászat területén is.

Több kitüntetés, díj birtokosa: 2008 májusában a BOKIK kezdeményezésére Dr. Szentpáli István kamarai díjban részesült, 2010-ben TOP 100 gazdasági díjat kapott, 2018-ban Miskolc városa Pro Urbe-díjjal köszönte meg munkáját.

KISS LÁSZLÓ

alelnök, az ipari tagozat elnöke

Több évtizede kamaránk tagja, 2012 és 2016 között elnökségi tag, 2016 és 2020 között töltötte be először a BOKIK alelnöki tisztségét. A kamara küldöttgyűlése ez év szeptember 25-én egyhangú szavazással újra megválasztotta alelnökké. A környezetvédelem, a duális képzés, a vegyész mérnök képzés megyei beindítása, lobbitevékenység a megye ipari fejlődéséért – ezek azok a kiemelt területek, amelyek köztisztületi munkája középpontjában állnak. Kiss László, a Sajóbábonyi Vegyipari Park többségi tulajdonosa. Nagyon sokat tett és tesz azért, hogy a Sajóbábonyi Ipari Park fejlődése tovább folytatódjon. Cégtulajdonosként 2014-ben TOP 100 gazdasági díjban részesült.

TÓTH LÁSZLÓ

alelnök, a kereskedelmi tagozat elnöke

2004-től osztályelnökként vett részt a BOKIK munkájában, 2008

óta pedig folyamatosan alelnökként, a kereskedelmi tagozat elnökeként képviseli szaktársait a kamara elnökségében.

Fontos ügy számára a hazai termékek, termelők védelme, a kereskedelemben működő kkv-k érdekeinek érvényesítése, és a szakmai utánpótlás nevelése.

Az Unió COOP vezérigazgatójaként komoly eredménynek tartja, hogy a multinacionális cégek mellett sikerült megmaradniuk, illetve folyamatosan bővíteniük a vállalatot. Munkájának eredményességét több elismerés fémjelzi: 2019-ben Magyar Érdemrend Lovagkereszt kitüntetésben részesült, 2017-ben TOP 100 gazdasági díjat kapott, 2003-ban pedig Dr. Szentpáli István kamarai díjat vehetett át.

KOVÁCS J. ATTILA

alelnök, a kézműipari tagozat elnöke

Második ciklusát kezdte meg az idei tisztújítást követően a BOKIK alelnökeként, és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara alelnökeként.

Kamarai munkájának fókuszában a megyei és a hazai kézművesség érdekeinek képviselete, ezeknek a lassan eltűnő szakmáknak a népszerűsítése, védelme, az utánpótlás megtalálása áll. Az ország egyik leghíresebb cipészeként sikerrel képviselte hazánkat több nemzetközi versenyen, legutóbb például 2019-ben Wiesbadenben, a Kézműves Cipőkészítők Európai Bajnokságán, ahonnan négy aranyéremmel tért haza, sőt, még egy különdíjat is elnyert.

2019-ben Dr. Szentpáli István kamarai díjban részesült.

DERCZÓ ISTVÁN

alelnök, a szolgáltatási tagozat elnöke

A BOKIK elnökségének és ügyvezetésének új tagja, de a kamarai munka nem ismeretlen számára, hiszen az elmúlt években küldötként kapcsolódott be a köztisztület munkájába. A sárospataki székhelyű Weinberg '93 Kft. tulajdonosaként a zempléni térség meghatározó munkaadója. A több mint negyedszázada alapított családi vállalkozás több száz egyedi acélszerkezetet szállított és szerelt össze Norvégiától a Bahamáig. Ma már olyan referenciákkal büszkélkedhetnek, mint például a budapesti Magyar Zene Háza tetőszerkezetének acélváza. Szívügyének tekinti a zempléni régió fejlesztését, a helyi értékek megőrzését. A cégtulajdonos 2019-ben a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetésben részesült.

A BOKIK ELNÖKSÉGE 2020–2024

BIHALL TAMÁS
elnök

KISS LÁSZLÓ
alelnök (Ipari Tagozat)

KOVÁCS J. ATTILA
alelnök (Kézműipari Tagozat)

DR. BARKÓCZI ISTVÁN
általános alelnök

TÓTH LÁSZLÓ
alelnök (Kereskedelmi Tagozat)

DERCZÓ ISTVÁN
alelnök (Szolgáltatási Tagozat)

CSEH ZOLTÁN
Nehézipari és
Energiaipari Osztály
Colas Északkő Kft.

ZSINKÓ TIBOR
Vegyipari Osztály
MOL Petrolkémia Zrt.

SZOLGA JÁNOS
Gépipari Osztály
Technometall Kft.

DR. PERSZE LÁSZLÓ
Könnyűipari Osztály
Mezőkövesdi
Bútoripari Kft.

KISGERGELY ZSOLT
Élelmiszeripari Osztály
Kisgergely Kft.

SZALAY ANTALNÉ
Építőipari és
Fővállalkozási Osztály
Középvület és Lakásépítő Zrt.

VALLER ZOLTÁN
Nagykereskedelmi
Osztály
Kispatak 2000 Kft.

SZALÁRI ISTVÁN
Élelmiszer
Kiskereskedelmi Osztály
Bio-Szaldó Kft.

DR. KAKUK ISTVÁN
Ruha-Iparcikk
Kereskedelmi Osztály
Tisza Tüzépv. Kft.

SÁNDOR ATTILA
Gépjármű Kereskedelmi
Osztály
Miskolc Autóház Kft.

A BOKIK ELNÖKSÉGE 2020–2024

BÁGYI PÉTER
Idegenforgalmi és
Vendéglátóipari Osztály
Zemplén Idegenforgalmi Kft.

SZŐKE ZOLTÁN
Építési és Szakipari
Osztály
Kronox-2000 Kft.

MADARÁSZ ISTVÁN
Egészségügyi Szolgáltató
Osztály
egyéni vállalkozó

TÓTH LAJOS
Villamos és Járműszerelési
Osztály
egyéni vállalkozó

NAGY ISTVÁN
Fa-, Papír és
Nyomdaipari Osztály
Nagy Bükk Bt.

VASS LÁSZLÓ
Élelmiszeripari, Ruhaiipari
és Iparművészeti Osztály
egyéni vállalkozó

SEDLÁK GÁBOR
Épületgépészeti és
Fémmelegmunkáló Osztály
CreativEnergy Kft.

ÁDÁM IMRE GYÖRGY
Közlekedési és Szállítási
Osztály
egyéni vállalkozó

NYÍRI LÁSZLÓ
Közszolgáltató Osztály
MIVÍZ Kft.

SOÓS ATTILA
Pénzügyi és Gazdasági
Szolgáltató Osztály
Budapest Bank Zrt.
B.-A.-Z. Megyei Igazgatóság

KOLESZÁR PÉTER
Üzleti Szolgáltatási
Osztály
MED-PC Bt.

DR. JUHÁSZ-NAGY JUDIT
Ingatlanügyi Osztály
Miskolc Holding Zrt.

BODÁNÉ TAJTHY KRISZTINA
Lakossági és Közösségi
Szolgáltatási Osztály
BNL START PARTNERS Kft.

KUZMI ISTVÁN
a BOKIK Ellenőrzési
Bizottságának
elnöke

A bizottság tagjai:
DR. SZITÁRCSIK ANNA
egyéni vállalkozó

PITI PÉTER PÁLNÉ
Pitti Kft.

HOMOR JÓZSEF
H&H Homor és Társai Kft.

VINNAI JÁNOS
a BOKIK Etikai
Bizottságának elnöke
Szinva Net Zrt.

A bizottság tagjai:
NOVÁK JÓZSEF
Novák és Társa Kft.

HORVÁTH BÉLA IMRE
egyéni vállalkozó

SZABÓ ZOLTÁN JÁNOS
Ügyvitel Soft Kft.

ZÁMBÓ SÁNDOR
Zámbó és Társa Bt.

AZ MKIK KÜLDÖTTGYŰLÉSÉBE DELEGÁLT KÜLDÖTTEK

- Ádám Imre György – egyéni vállalkozó
- Barkóczi István, dr. – FUX Zrt.
- Bihall Tamás – Nord Tender Kft.
- Bódi László – Halbo Mce Tervező és Fővállalkozó Zrt.
- Derczó István – Weinberg '93 Kft.
- Fükő László Károly – Robert Bosch Power Tool Elektromos Szerszámgyártó Kft.
- Kiss László – „Kis” Szerelő és Kereskedő Kft.
- Kovács J. Attila – Ortopán Kft.
- Sedlák Gábor – CreativEnergy Kft.
- Tomori Zoltán, dr. – Nordker-M Kft.
- Tóth László – Unió Coop Zrt.
- Vinnai János – Szinva Net Zrt.

A BOKIK KÜLDÖTTEI

IPARI TAGOZAT

- Albrecht Krisztián – Cometa Kft.
- Bakai László Árpád – Bakai Szerszámgyép Szerviz Kft.
- Bányai Zoltán – Betatherm Kft.
- Barkóczi István, dr. – FUX Ipari, Szolgáltató és Kereskedelmi Zrt.
- Bencsik Enikő – Barben Kft.
- Benke István – Telvill Telekommunikációs Kft.
- Bódi László – Halbo Mce Tervező és Fővállalkozó Zrt.
- Bodnár László – Ten Pao Electronics Hungary Kft.
- Bodnár Péter – BENARBAU Kft.
- Bohusné Szabó Sarolta Zsuzsanna – Sender Munkaruhakészítő Bt.
- Bordás Zsolt – Norland Kapu Kft.
- Czipfel Sándor – Sajó-Fenyő Asztalosipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- Cseh Zoltán – Colas Északke Kft.
- Csomós József – Észak-Ferr Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- Csucsi Béla Attila – Ped-Weld Kft.
- Dányi Gábor – D-Gesztor Kft.
- Farkas Géza, dr. – Perlit-92 Bányászati és Feldolgozó Kft.
- Fükő László Károly – Robert Bosch Power Tool Elektromos Szerszámgyártó Kft.
- Gávai Zsolt – Bordásroló Kft.
- Gurzóné Kormány Emese – Borsa Hungary Gyümölcsédesség Kft.
- Halász Tamás – Halász Produkt Kft.
- Jacsó Péterné – Jacsó Ipari és Kereskedelmi Kft.
- Kenyeres Tamás – Inno-Comp Kft.
- Kisgergely Zsolt – Kisgergely Fagylaltgyártó és Kereskedelmi Kft.
- Kiss László – „Kis” Szerelő és Kereskedő Kft. (KISS Cégcsoport)

- Kocsi László – Épszer Zrt.
- Kriván Tibor – Remix Beton Kft.
- Mari József – Polipack Műanyagfeldolgozó és Értékesítő Kft.
- Mátyás Tibor – Geoproduct Kft.
- Molnár Zoltán – ALUSZEFÉM Szendrői Fémipari Kft.
- Pálházi Tamás – Szerencsi ÉP-KER Kft.
- Páztorné Gönczi Klára – Mályi-Glass Kft.
- Paul József – Paul és Társa Kft.
- Perjés Zsuzsanna – Ross Mould Nemzetközi Öntvénygyártó Kft.
- Persze László, dr. – Mezőkövesdi Bútoripari Kft.
- Rapcsák Attila – Whist Kft.
- Simkó József – Fireplace Kereskedelmi és Gyártó Kft.
- Szalay Antalné – Középület és Lakásépítő Zrt.
- Szász-Lukács Klaudia – ÓAM Ózdi Acélművek Kft.
- Szoboszlai Csaba, ifj. – Csillagszer Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- Szolga János – Technometall Kft.
- Tomori Zoltán, dr. – Nordker-M Kft.
- Török Antal – HÓKER Kft.
- Turba Attila – Bodrogolvasi Rugógyártó Kft.
- Varga Béla – BorsodChem Zrt.
- Varknal György – Fraisa Hungária Kft.
- Zsinkó Tibor – MOL Petrolkémia Zrt.
- Zsófi János – Napszolár Kft.

KERESKEDELMI TAGOZAT

- Ablonczy Attila – Ablonczy Kft.
- Ádám Judit – Best Mark Termékelőállító és Kereskedelmi Kft.
- Ambriskó István, ifj. – Borsod Autó Kft.
- Bágyi Péter – Zemplén Idegenforgalmi Kft.
- Bihari András – Bihari és Társai Kereskedelmi Vendéglátó Szolgáltató és Fuvarozó Kft.
- Csordás Mihály – Mikro Studio Kft.
- Filó Gábor – Filó Kft.
- Gál Péter – Ezüstfenyő Hotel Kft.
- Kakuk István, dr. – Tisza Tüzép Kft.
- Koncz Ferenc – Globus International Bt.
- Lukács Gábor – Lukács Autó Kft.
- Lukácsné Deák Dóra – Lura Kft.
- Ostorházi Imre – Aura Gold Kft.
- Palatics József Attila – Hungarofék Kft.
- Rózsa Istvánné – egyéni vállalkozó
- Sándor Attila – Miskolc Autóház Kft.
- Szalári István – Bio-Szaldó Kft.
- Szemán György – egyéni vállalkozó
- Szentiványiné Kosik Edit – Kispipa Halászcserda
- Szűcs Lajos – Florida Kft.
- Tóth László – Unió Coop Zrt.
- Tóth Zoltán – Bevicom Kft.
- Türk Norbert – Szatex Kft.
- Valler Zoltán – Kispatak 2000 Kft.

KÉZMŰIPARI TAGOZAT

- Balla Bálint – Goodwill Electric Kereskedelmi, Ipari és Szolgáltató Kft.
- Csörgő Zsuzsanna – egyéni vállalkozó
- Forrai János – Fész 2002 Kft.
- Homoki József – Homoki Kft.
- Kovács J. Attila – Ortopán Kft.
- Madarász István – egyéni vállalkozó
- Molnár Gyula – MM Molnár és Társa Kft.
- Nagy István – Nagy-Bükk Bt.
- Nagy József – Terméskő Kft.
- Nevezsánszki László, ifj. – Termo-Fázis Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- Pazicsák András – egyéni vállalkozó
- Pazonyi Zoltán – Gyémántkapu Idősek Otthona Nonprofit Kft.
- Riczu Ákos – egyéni vállalkozó
- Sedlák Gábor – CreativEnergy Kft.
- Simkó Csaba – BORSOD-KAPU Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- Stefán Sándor – egyéni vállalkozó
- Székely László – Solar Factor Kft.
- Szőke Zoltán – Kronox-2000 Kft.
- Tóth Lajos – egyéni vállalkozó
- Várhomoki Vince Ambrus – egyéni vállalkozó
- Vass László – egyéni vállalkozó

SZOLGÁLTATÁSI TAGOZAT

- Ádám Imre György – egyéni vállalkozó
- Balabán Péter – Spektrum-3 Nonprofit Kft.
- Bihall Tamás – Nord Tender Kft.
- Bodáné Tajthy Krisztina – BNL START PARTNERS Kft.
- Cseh László – CS.L. MOBIL-TRAVEL Kft.
- Derczó István – Weinberg '93 Kft.
- Farkasné Borza Éva – egyéni vállalkozó
- Földi Ágnes, dr. – Lotus-Tan Oktató Kft.
- Gömöri József – Qualiteam 2001 Rendszerterjesztő Kft.
- Gönczfalvi János – Nonstop Taxi Miskolc Fuvarszervező és Szolgáltató Kft.
- Gulyás Imre – Szinva Net Informatikai Zrt.
- Hatvani Viktor – Hatvani Projekt Kft.
- Írlanda Boglárka – ÉMÁSZ Zrt.
- Jakab Viktor – Jakab Oktatási és Szakképzési Kft.
- Juhász-Nagy Judit, dr. – Miskolc Holding Zrt.
- Koleszár Péter – MED-PC Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.
- Korózs András – Miskolci Hőszolgáltató Kft.
- Kovács Éva – SVIP Nonprofit Kft.
- Lőrinc Ákos – ÉRV Zrt.
- Nyíri László – MIVÍZ Kft.
- Orliczki Frigyes Ferencné – Szabvány 2009 Kft.
- Skoda Lászlóné – Oktatási Stúdió 90 Szolgáltató és Oktatási Kft.
- Soós Attila – Budapest Bank Zrt. B.-A.-Z. Megyei Igazgatóság
- Tállai Andrásné – Ázsió Bt.
- Vajda Károly – SZÉV Oktatási és Szolgáltató Kft.
- Vécsei István – Vipex Kft.
- Zakar János – Borsod Kamion Transz Kft.

TISZTELET ÉS KÖSZÖNET A VÁLLALKOZÓKNAK

**BIHALL TAMÁS: A KAMARA MINDEN RENDELKEZÉSÉRE
ÁLLÓ ESZKÖZZEL A CÉGEKET SZOLGÁLJA**

Az idei év a világjárvány miatt sok nehézséget hozott mindannyiunk életébe, és nem kíméli a gazdaságot sem. A pandémiának még koránt sincs vége, hatásai nehezen kiszámíthatóak, és számolni kell azal, hogy a talpra állás időben elhúzó folyamat lesz. Az év végéhez közeledve Bihall Tamással, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (BOKIK) elnökével sorra vettük az óesztendő eseményeit.

vállalkozásoknál is élénk volt ez a folyamat. Meg kell jegyezni, hogy öröm volt egy ilyen növekvő gazdaságban kamarai képviselőről beszélni. A BOKIK pozíciója megerősödött, számunkra is pozitív fejlődést hoztak az elmúlt évek. Ezzel a lendülettel indult tehát a 2020-as év, ami jól nyomon követhető mostani lapszámunk második felében található KSH-elemzésből is. A statisztikai hivatal munkatársai külön, kamaránk kérésére készítettek el ezt az összefoglaló elemzést, amely részletesen

– A BOKIK és a megye gazdasága számára egy jól induló év volt az idei: kiemelkedő gazdasági mutatók, erős pozíciójú kamara, pozitív várakozások. Március közepén ezt törte meg a világjárvány megjelenése...

– Valóban kiemelkedő év volt a 2019-es a megye gazdasága számára. A beruházási teljesítmény szárnyalása, a folyamatosan csökkenő munkanélküliség mutatják legerőteljesebben a megye gazdasági helyzetét. A beruházásokat tekintve a vegyipar vitte a prímét, aminek meghatározó eleme, hogy a MOL Petrolkémia Zrt. Tiszaújvárosban 1,2 milliárd euró értékű poliol üzemét épít. De komoly munkálatok zajlanak a BorsodChemnél és a Sajóhábonyi Vegyipari Parkban is. Emellett a megyei gazdaság szinte minden ágazatában – például a járműiparban, a turizmusban is – komoly gép- és technológiai beruházások történtek, üzemcsarnokok, különböző létesítmények épültek meg. Egyértelmű, hogy ezeket a gazdaság növekedése hajtotta, és kiemelten fontos volt az is, hogy a külföldi cégek mellett a hazai kis- és közép-

Szemelvények a BOKIK stratégiájából 2020–2024

**Kiemelten fontosnak tartjuk
a posztpandémiás időszakban**

- a vállalatok védelmét,
- a versenyképesség folyamatos javítását, ami a gazdaság hosszú távú, fenntartható növekedésének kulcsa,
- a digitalizáció felgyorsítását,
- a korszerű technológiák felhasználását,
- a zöldgazdaság és a körkörös gazdaság népszerűsítését,
- a nehézségekkel küzdő vállalkozások mentorálását,
- a vállalkozói ismeretek bővítését,
- a minőségi szakember-utánpótlás biztosítását,
- az át- és továbbképzések támogatását a munkaerőhiány rugalmasabb pótlására,
- a vállalkozói vélemények közvetítését a döntéshozók felé,
- a hazai termékek védelmét, népszerűsítését,
- a naprakész tájékoztatást.

Szemelvények a BOKIK stratégiájából 2020–2024

A járványhelyzet kezelése, védekezés

Kamaránk a pandémia első hullámának idején gyorsan alkalmazkodott a kialakult helyzethez, komoly tapasztalatokat szereztünk ezekben a hónapokban, amelyek jól alkalmazhatók a második hullám idején is.

- Munkánk középpontjában továbbra is a gazdasági helyzet alakulásának, változásainak folyamatos nyomon követése, vállalkozásaink védelme, naprakész tájékoztatása, támogatása, a munkahelyek megőrzése áll.
- Célunk, hogy a járvány következményeként létrejövő negatív gazdasági hatásokat feltárjuk, a tapasztalatokat, problémákat, véleményeket naprakészen összegyűjtjük, és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara közvetítésével eljuttassuk a döntéshozókhoz.
- Mindeközben minden fontos információt, hírt, hasznos segítséget meg kell adnunk tagvállalatainknak, és a regisztrált vállalkozásoknak is.
- A jó gyakorlatok népszerűsítésével, megosztásával segíteni kívánjuk a megye vállalkozásainak védekezését.
- Erősíteni kell a vállalkozások munkavállalóinak tudatosságát, személyes felelősségét a védekezésben.
- Feladatunk továbbá, hogy a Kormány intézkedéseinek segítségével megakadályozzuk Borsod-Abaúj-Zemplén megye gazdasági visszaesését, stabilizáljuk vállalkozásaink helyzetét, és minden rendelkezésünkre álló eszközzel támogatjuk az újrakezdést.

bemutatja a különböző ágazatok trendjeit, sok területen a rendelkezésre álló – már ideje legfrissebb – adatok felhasználásával.

Aztán az első negyedév végén a helyzet radikálisan megváltozott. Március közepén egyik pillanatról a másikra leállt az élet.

– Hogyan reagált a kamara a kialakult helyzetre?

– Egy új, példa nélkül álló szituációra kellett megfelelő válaszokat találni nemcsak nekünk, hanem az egész magyar társadalomnak, az ország vezetőinek, a magyar gazdaság szereplőinek. Az első két hétben teljes bénultságot, megdöbbenést érzekeltünk a vállalkozásoknál. A folyamatos kormányzati, kamarai egyeztetések kapcsán hamar világossá vált, hogy kamaránknak két fontos alapfeladata van: az egyik a gazdaság állapotának, a cégek működésének naprakész nyomon követése, vagyis információkérés és -adás, a másik a lobbizás annak érdekében, hogy ezt a helyzetet minél könnyebben vészeljék át a gazdasági szereplők. Az volt a célunk, hogy a járvány következményeként létrejött negatív gazdasági hatásokat feltárjuk, a tapasztalatokat, problémákat, véleményeket naprakészen összegyűjtjük, és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara közvetítésével eljuttassuk a döntéshozókhoz. Mindeközben igyekeztünk minden fontos információt, hírt, hasznos segítséget megadni tagvállalatainknak, és a regisztrált vállalkozásoknak is. Természetesen a kamara munkaszervezete is online működött, megszűntek az operatív személyes kapcsolatok a vállalkozásokkal. Viszont a rendezvények folyamatos lemondásával párhuzamosan erősítettük az online megbeszéléseket, fórumokat, konferenciákat. Kéthetes rendszerességgel szerveztünk videokonferenciát megyénk meghatározó vállalkozásainak vezetőivel, a kamara ügyvezetésének tagjaival, illetve a miskolci és a megyei paktumszervezet képviselőivel. A március 17. és május 15. közötti időszakban összesen 31 hírlevelet küldtünk ki megyénk vállalkozóinak, amelyekben több mint 100, a gazdaság szereplői számára nélkülözhetetlen, naprakész információt, szakmai anyagot, üzleti ajánlatot továbbítottunk a cégvezetőknek.

– Készült egy felmérés is az első hullám után arról, hogyan vészelte át a megye gazdasága a pandémia első sokkját. Mit tapasztaltak?

– A koronavírus-járvány megjelelése után a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara és a területi kamarák is azonnal nekiláttak felmérni, hogyan érinti a cégeket ez a váratlan helyzet. Mi is megtettük ezt a megyében: 1250 vállalat bevonásával készítettünk felmérést. Fontos, hogy az általunk megkérdezett cégek adják a megyei GDP 65-70 százalékát. Borsod-Abaúj-Zemplén alapvetően ipari megye, és a válaszok azt mutatták, hogy voltak ugyan problémák, de az ipar egész jól átvészelte a krízist. A meghatározó iparágak – a vegyipar, gépipar és járműipar – a korábbihoz képest nagyjából 90 százalékos teljesítményre voltak képesek. A vállalatok

között voltak olyanok, amelyek részlegesen leálltak, voltak beszerzési problémák is, de a cégek többsége folyamatosan dolgozott, majdnem teljes kapacitással. A szolgáltatások sajnos lényegesen rosszabbul vészelték át az első hullámot. Az utóbbi szektoron belül a turizmus, vendéglátás igazán kritikus helyzetben volt nálunk is, de a korlátozások enyhítése után az élményszerű kereskedelem is elérte, és a reméltnél kedvezőbb alakultak a mutatók. A kereskedelem területén az élelmiszer kereskedelem jól jött ki a válságból, a tartós fogyasztási cikkek forgalma viszont visszaesett. Egy autókészítő tagunk például úgy fogalmazott: a megrendelések csökkenéséből látják, számukra majd a jövő év elején jön a neheze, a forgalom visszaesése.

– Jelenleg a második hullám talán legnehezebb heteit éljük, a vállalkozások hogyan bírják most a terheket?

– Amilyen szép volt a nyár, sajnos, olyan durván csapott le megint a vírus. Szó szerint egyfajta háborús helyzetet te-

Szemelvények a BOKIK stratégiájából
2020–2024

Céljaink

- A helyi gazdálkodó szervezetek érdekeinek közvetítése a makro- és a mikrogazdasági környezetben, az országos és a helyi gazdaságpolitika döntéshozói felé,
- A modern vállalkozási kultúra, a környezettudatos szemlélet erősítése a fiatalok bevonásával,
- A megye versenyképességének növelése, a vállalkozások innovációs potenciáljának fejlesztése,
- A gazdálkodó szervezetek támogatása, erősítése az Ipar 4.0, a digitalizáció, robotizáció elterjesztésében,
- A magas hozzáadott értékű tevékenységek erősítése (K+F, innováció),
- A megye munkaerő-megtartó képességének növelése,
- A megye tudásbázisának növelése.

remtve. Most az egészség védelme és mentése, valamint a cégek működőképességének fenntartása jelent egyszerre feladatot. Azt tapasztaljuk, hogy a vállalkozások és a munkavállalók hőiesen küzdenek, elismerés érte. Köszönet jár az egészségügyben, az iskolákban dolgozóknak, az ország működtetésében résztvevőknek is.

A második hullámnak a megye gazdaságára és a vállalkozói körre gyakorolt hatásáról az elmúlt hetekben tárgyaltunk tagvállalataink vezetőivel, és az elhangzottak alapján négy pontban foglaltuk össze azokat a javaslatokat, amelyek a vállalkozások támogatását, a munkahelyek megőrzését és a megye gazdaságának védelmét szolgálják. A négy pont részletezi a munkahelyvédelemmel, az adózási könnyítésekkel, a versenyképesség segítségével és a digitalizációval kapcsolatos álláspontunkat. A javaslatcsomagot elküldtük a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarához, amely – a többi megyei kamara anyagával összegezve – eljuttatta az Innovációs és Technológiai Minisztérium gazdaságfejlesztésért felelős államtitkárságára, ahol ajánlásokat fogalmaznak meg a kormányzat számára további gazdaságvédelmi intézkedések bevezetésére.

– A kamara életében fontos állomás volt ebben az évben a tisztújítás lebonyolítása, hiszen véget ért a 2016–2020-as ciklus. Régi-új elnökként hogyan értékeli a választásokat?

– Szeptember 25-én, a megújult küldöttgyűlés első ülésével lezárult a BOKIK tisztújításának több hetes folyamata. Megalakultak az új testületek, amelyekben a személyi változás mintegy 25–30 százalékos. Erős és ütőképes kamarai csapat kezdte meg a munkát, 56 éves átlagéletkorral, ami a tapasztalat, a bölcsesség és életerő egészséges keveréke. A tisztújítás – mint ahogy eddig is – felelősségteljesen zajlott. Igaz ugyan, hogy a korábbiakhoz képest, a pandémiás helyzet miatt, kevesebben vettek részt a folyamatban, de még így is mintegy 600-an kapcsolódtak be személyesen az osztályüléseken, a tagozati üléseken és a küldöttgyűlésen a munkába, és meghaladta a 800-at azoknak a száma, akik telefonon, e-mailen adták le javaslataikat az általuk alkalmasnak ítélt jelöltekre. Tisztelettel kell adóznunk dr. Vékony Sándor emléke előtt, aki a kamara jelölőbizottsági elnökeként kulcsfontosságú feladatot töltött be a választások lebonyolításában egészen az utolsó pillanatig. Betegsége azonban közbeszölt, és a küldöttgyűlésen, sajnos, már nem tudott részt venni. Október 23-án pedig jött a szomorú hír: Sanyi bácsi szíve megszűnt dobogni. Itt szeretném megemlíteni másik nagy veszteségünket: a jeles közgazdász, kamaránk tiszteletbeli tagja, a Szentpáli Alapítvány létrehozója, dr. Kopátsy Sándor életének 99. évében, november 8-án hunyt el. Mindketten aktívan segítették a BOKIK munkáját, érthető, hogy mindannyiunkat mélyen megérintett elvesztésük.

Visszatérve a tisztújításhoz, megtisztelő számomra, hogy a kamarai tagvállalatok képviselői ezúttal is bizalmat szavaztak nekem. Hálás vagyok a sorsnak, hogy olyan típusú munkát végezhetek, amelyben a napi operatív teendők ötvöződnek a tervezéssel, a vállalkozások szakmai képviseletével, a kamarai testületek koordinálásával. Nagy öröm számomra, hogy mindennap olyan kiváló emberekkel találkozom, akiknek a lendülete, tenni akarása átsegít a problémás vagy nehezebb helyzeteken, és mindenkor inspirációt ad.

– Az új testület elkészítette a BOKIK 2020–2024-re vonatkozó stratégiáját. Melyek ennek az anyagnak a legfontosabb elemei?

Szemelvények a BOKIK stratégiájából

2020–2024

Fő feladataink

- Az „Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna” elnevezésű projekt kidolgozásában, megvalósításában való aktív részvétel,
- A nemzetközi kapcsolatok erősítése,
- A külpiacon jutás támogatása – a mentorálás jó gyakorlatának alkalmazása,
- A határon túli gazdasági kapcsolatok fejlesztése,
- A beszállítói hálózat fejlesztése,
- Az Ipari Parkok aktuális kínálatának feltérképezése, a lehetőségek népszerűsítése,
- A Kárpáti Kamarák Szövetségével együttműködve a határon átnyúló értékesítési láncok kiépítésének segítése, a lehetséges innovációs láncok, hálózatok feltérképezése,
- A fiatal vállalkozók, a startup cégek támogatása, mentorálása,
- A helyi termékek, a kézműves hagyományok népszerűsítése, a feldolgozóipari háttér fejlesztése,
- A gazdaság igényeihez igazodó felső- és középfokú szakképzési rendszer, a duális képzés, a felnőttképzés fejlesztése,
- Pályaorientáció,
- A kamarai szolgáltatások magas színvonalú biztosítása.

– A tervek most nagyon operatívok, a célunk, hogy segítsünk a vállalkozásoknak, a működő és a bajba jutott cégeknek egyaránt. Úgy látjuk, hogy a vírushelyzet után is megmarad a gazdaság frontján a kármentés. A legtöbb prognózis 2022-re jelzi a gazdaság világvármány előtti helyzetre való visszaállítását. Stratégiánk figyelembe veszi azt a tény is, hogy a pandémia olyan folyamatokat generál a gazdaságban, amelyek megoldása időben elhúzódó, és a normál működéshez képest egyedi módszereket kíván. Ezért az előttünk álló négy évet négy szakaszra osztottuk: pandémia, poszt-pandémia, kilábalás, stabilitás. Konkrét teendőink közül két fontos feladatot szeretnék kiemelni, az egyik a digitalizáció, a másik a fiatalítás. Ami az előbbit illeti, látható, hogy a világ online térképe szélesedik, a kamara feladata, hogy ezt a folyamatot erősítse, segítse a vállalkozásokat, hogy sikerrel vegyék ezt az akadályt. A fiatal vállalkozók számának növelése mellett nem hiszem, hogy hosszan kellene érvelnem, hiszen ők jelentik a gazdaság jövőjét, ezért támogatnunk kell a startup-pereket, és élénkíteni a vállalkozói kedvet.

– Végezetül a kamara elnöke szerint milyenek a következő év kilátásai?

– Borzasztó nehéz év van mögöttünk, és ezúton is szeretnék tisztelettel köszönetet mondani valamennyi vállalkozás vezetőjének, akik komoly egészségügyi kockázatot vállalva küzdenek, munkahelyeket tartanak fenn, adókat fizetnek, hogy ezzel is segítsék életünket, az ország működését. Én úgy látom, 2021 első fele a mostanihoz hasonló légkörben telik majd. Reménykedem abban, hogy a második félévben már koronavírus nélkül tudunk dolgozni, de látjuk azt is, hogy jelentős gazdasági nehézségekkel kell szembenéznünk. A kamara a maga eszközeivel a vállalkozások rendelkezésére áll, minden erőnkkel azon leszünk, hogy segítsük a megyei cégek működését, a gazdaság fejlődését.

NÉGY MEGYEI NYERTES A MAGYAR KÉZMŰVES REMEK PÁLYÁZATON

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) idén is kétfordulós pályázatot hirdetett a Magyar Kézműves Remek elismerő cím elnyeréséért. Kamaránk büszke arra, hogy megyénkből öt pályázó indult ezen a nagy hagyományú országos versenyen, és közülük négyen megkapták a kitüntető elismerést. A díjjal járó emlékplakettet és oklevelet ezúttal nem Budapesten, hanem Miskolcon, a BOKIK-székházban vehették át ünnepélyes keretek között kézműveseink.

A pandémia idén minden eseményre rányomja a bélyegét, sajnos, nem volt ez másként a Magyar Kézműves Remek díjazottjával sem. A hagyományoktól eltérően ezúttal nem országos nagyrendezvényen, hanem szűkebb keretek között, a területi kamaránál vehették át az elismerést a díjazottak. A BOKIK október 21-én tartotta az ünnepséget, amelyen a nyertesek mellett a kamara vezetői és a sajtó képviselői vettek részt.

A vendégeket Bihall Tamás, kamaránk elnöke köszöntötte, kiemelte: a BOKIK számára ünnep ez a nap, hiszen a Magyar Kézműves Remek díjazottjai kiemelkedő alkotásaikkal tovább öregbítik megyénk hírnevét.

„Idén országos szinten közel 120 pályázat érkezett be az MKIK felhívására, amelyből 38 induló vette sikeresen az akadályokat, és nyerte el a Magyar Kézműves Remek címet” – mondta Kovács J. Attila, a BOKIK Kézműipari Tagozatának elnöke. Hozzátette: a kézművesek különleges kultúrát képviselnek a kamarán belül, hiszen olyan alkotó, kreatív munkát végeznek,

amely remekül kiegészíti a köztestület vállalati struktúráját, jól illeszkedik ahhoz.

Elhangzott, hogy megyénk kézművesei kiválóan teljesített az idei megmérettetésen, hiszen öt pályázónk volt, és ebből négyen elnyerték a díjat. Ez országos viszonylatban is kiemelkedő, mivel az elismerések több mint a tíz százaléka nálunk talált gazdára.

A MAGYAR KÉZMŰVES REMEK DÍJ

A pályázat célja, a magyar kézművesség értékeinek és mestereinek elismerése, minőségi kézműipari termékek bemutatása, a magyar termékek jó hírének öregbítése és a magyar kézműiparban a hagyományörző vállalkozói kultúra elmélyítése, a kézműves szakma rangjának emelése.

A cím elnyerésére két fő kategóriában lehetett pályázni:

MŰVÉSZI KÉZMŰIPAR

– Tradicionális kézműipar (népi mesterségek, népi iparművészet)

– Iparművészeti kézműipar (használati- és dísz tárgyak művészi igényű és technikájú kivitelezéssel)

KÉZMŰIPAR

– Mai kézműipar (hivatásos szakmaként tanulható, kereskedelmi céllal gyártott tárgyak)

A pályázatok elbírálása két fordulóban történt:

Első forduló – központi előzsűrizés: Ennek keretében fotók, videók alapján a zsűri tagjai eldöntik, mely pályaművek jutnak tovább a második fordulóba, amelyre a pályázati anyagot be kell szállítani.

Második forduló – zsűrizés: A pályázatokat a kiíró által felkért bizottság bírálja el és dönt a díjak odaítéléséről. A bírálóbizottság munkáját – külön felkért – szakértők is segítik.

A DÍJAZOTTAK

- JUHÁSZ JÁNOS késkészítő, aki Lórencz késeivel érdemelte ki az országos szakmai zsűri elismerését (jobbról).
- KISS ZOLTÁN PÉTERNÉ PETŐ ANNA mézeskalácsos, akinek a „Mézeskalács mint szerelmi jelkép” témakörben készített munkáit jutalmazták Kézműves Remek díjjal.
- LÉVAI JÓZSEF népi iparművész fafaragó, aki diósgyőri fatállaival érdemelte ki ezt a rangos díjat (balról),
- MERÉNYI JÓZSEF népi iparművész fafaragó, aki „Ősi székely himnusz” névvel pásztorfurulyát készített, és ezzel elnyerte a bírálók elismerését.
- Az ötödik pályázó, SCHMELCZER BÉLÁNÉ trencsényi motívumokkal hímzett asztali futóit kiállításra érdemesnek találta a zsűri.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A TÉRSÉG FEJLŐDÉSÉÉRT

Kiemelt napirendi pontként szerepelt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (BOKIK) új elnökségének első ülésén a kamara és a Miskolci Egyetem közötti, megújított együttműködési megállapodás aláírása. A korábbi – 2017 novemberében megkötött – szerződés felülvizsgálatát a gazdasági szereplők megváltozott igényei és az oktatási intézmény fenntartóváltása indokolta.

A dokumentumban az együttműködési megállapodás céljaként a kölcsönös előnyökön alapuló, stratégiai szintű szakmai együttműködés formális kereteinek megteremtését, a K+F+I területen közös projektek, programok kezdeményezését, valamint a Miskolci Egyetem képzéseinek és a munkaerőpiac igényeinek összehangolását jelölték meg a felek.

A BOKIK-székházban november 9-én, ünnepélyes keretek között aláírt megállapodást Prof. dr. Horváth Zita, a Miskolci Egyetem rektora, Bárdosné dr. Soós Viktória, az egyetem gazdasági vezetője, valamint Bihall Tamás, a BOKIK elnöke látták el kézjegyükkel.

KÖZÖS FELELŐSSÉG

Prof. Dr. Horváth Zita az aláírást követő sajtótájékoztatón elmondta: nem csak a megye, hanem az egész régió tudásbázisa az egyetem, és törekedni kell arra, hogy a cégekkel erős és hatékony szakmai kapcsolatokat ápoljon az intézmény. Hangsúlyozta, az egyetem és a cégek közös érdeke és felelőssége, hogy ezt a térséget vonzóvá tegyék,

illetve megállítsák az elvándorlást. Mindezek mellett kiemelte annak fontosságát is, hogy a Miskolci Egyetem és a BOKIK között jól működő, aktív, hosszú távú stratégiai kapcsolat álljon fenn annak érdekében, hogy közösen tudják támogatni a térség fejlődését. Elhangzott, hogy a jövőben megvalósítandó feladatok jó kiindulópontja a duális képzésekben történő együttműködés.

CÉGEK ÉS TUDOMÁNY

A BOKIK küldetése, hogy a gazdaság önkormányzataként összefogja és koordinálja a megye vállalkozásait, minden rendelkezésre álló eszközzel támogassa a vállalkozások versenyképességének növekedését, a térség gazdasági felzárkóztatását, valamint szolgáltatásaival segítse a vállalkozások növekedését, kapcsolatrendszerének fejlődését, üzleti partnerségek kialakulását – indokolta az együttműködés fontosságát Bihall Tamás, a BOKIK elnöke. Mint mondta, ahhoz, hogy a gazdaság a jelenlegi helyzetből kilábaljon, elengedhetetlen lesz a tudomány, az

innováció, a digitalizáció értékeinek folyamatos bekapcsolása a céges világba. Az egyetemmel való kapcsolat éppen ezért alapkérdés.

„Az egyetemen ma is meglévő tudást szeretnénk a céges világ asztalára tenni, és persze azon is munkálkodnunk kell, hogy a vállalkozások vezetői legyenek ennek a fogadására. Ez a megállapodás sok-sok programot tartalmaz, és mi azt szeretnénk, ha az érintett felek folyamatosan dolgoznának a megállapodás sikeréért. Ez a közös ügyünk, mert ez biztosíthatja a térség jövőjét” – jelentette ki a kamara elnöke.

A FŐBB TERÜLETEK

A jelenlegi megállapodás kiemelt területei: a közös innovációs tevékenység, a képzések összehangolása az ipari, kereskedelmi igények figyelembe vételével, együttműködés a képzési szerkezet, a gyakorlati képzések, a felnőttképzés kidolgozásában, a tehetséggondozásban, a nemzetközi kapcsolatépítés, és a vállalkozóvá válás támogatása a „kamara tantárgy” bevezetésével.

ÚJABB MESTEREKKEL GAZDAGODTUNK

Autószerelő és kozmetikus mestereket avattunk az év utolsó negyedében. A Mesterlevelek ünnepélyes átadási ceremóniája most rokonok, barátok nélkül zajlott, a járványhelyzet szabályainak betartása mellett. Az új mestereket a BOKIK vezetői köszöntötték.

KOZMETIKUS mesterek lettek:

- Balázné Rozgonyi Katalin
- Gócza Gabriella
- Jacsó Adrienn
- Kenyhercz Ildikó
- Kissné Cseffó Judit
- Kondás Éva
- László Tímea
- Nyikes Zsuzsa
- Pollákné Kovács Anikó
- Szegedi-Benyus Krisztina

AUTÓSZERELŐ mesterek lettek:

- Ambrus János
- Csallóközi Ákos
- Forgács László Máté
- Kosztolányi Zsolt
- Ördög János
- Simon Ádám Csaba
- Szabó Dávid István
- Szalánczi György
- Szarka Norbert
- Varga Tamás
- Varga Zsolt

AJÁNLÁSOK A MEGYEI VÁLLALKOZÁSOK SEGÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

A BOKIK november 10.–17. között online tagozati üléseket tartott, amelyek vezető témája volt a pandémia, az, hogy milyen hatással van a második hullám a megyei vállalkozásokra, a megye gazdaságára. Az elhangzottak alapján négy pontban foglaltuk össze azokat a javaslatokat, amelyek álláspontunk szerint a vállalkozások támogatását, a munkahelyek megőrzését, a megyei gazdaság védelmét szolgálják. A javaslatcsomagot elküldtük a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarához, amely – a többi megyei kamara anyagával együtt – eljuttatta az Innovációs és Technológiai Minisztérium gazdaságfejlesztésért felelős államtitkárságára, ahol ajánlásokat fogalmazznak meg a kormányzat számára további gazdaságvédelmi intézkedések bevezetésére.

1. ADÓZÁSI KÖNNYÍTÉSEK

- A pandémia következtében kialakult gazdasági nehézségek mérséklése érdekében általános adócsökkentés, bértámogatás és járulékkedvezmények kidolgozása és alkalmazása. (Például a szociális hozzájárulási adó és társadalombiztosítási járulék csökkentése azonnali, jelentős költségcsökkentést eredményezne a munkáltatóknál.)
- A táppénz munkáltatót terhelő 1/3-ának megszüntetése, a betegszabadság 15 napjának bértámogatása. A GYED-ről viszatérő munkavállaló felgyülemlett szabadságának kezelése.
- Szakképzési hozzájárulás rugalmasabb felhasználásának lehetősége.
- Az iparüzési adó rendszerének újragondolása, revíziója, a felhasználás nyomonkövethetőségének biztosítása.

2. A CÉGEK VERSENYKÉPESSÉGÉNEK, PIACI POZÍCIÓJÁNAK ERŐSÍTÉSE, KERESLETÖSZTÖNZÉS

- Magyar tulajdonú kis- és középvállalkozások támogatási és finanszírozási politikájának markáns, központi erősítése, minél több új pályázati lehetőség biztosítása.
- A hazai termékek, szolgáltatások népszerűsítésének kormányzati támogatása (Vedd a hazait! Vedd a hazait!). Ezen a területen természetesen vannak megyei teendők is, amelyekben a kamara továbbra is szerepet vállal.
- Az első hullám megmutatta, hogy fontos a beszállítói láncok rövidítése. Ennek érdekében támogatni kell a beszállítói tevékenységet folytató hazai kkv-k kapacitásbővítését, technológiafejlesztéseit, illetve magát a beszállítótá válást.
- Az állami beruházásoknál előnyt élvezzenek a hazai kivitelezők.
- Támogatott hitelek segítségével aktív beruházás, fejlesztés, K+F+I ösztönzés a gazdasági szereplők körében.
- A meghirdetés előtt álló pályázatok minél előbbi közzéttele, a bírálatok felgyorsítása. (Ez munkát ad a vállalkozásoknak, tervezhetővé teszi a működésüket.)
- A kamara bevonása a pályázatküldési folyamatba.
- A pályázatok esetében a már megkötött kivitelezői szerződések felülvizsgálata, tekintettel a pandémia miatt megváltozott árakra.
- A „veszélyeztetett vállalkozás” fogalmának, kritériumainak

meghatározása, ne az ágazat, hanem az árbevétel-csökkenés mértéke jelentse a támogatási szempontot.

- A turizmus, a vendéglátás, és a hozzájuk szorosan kapcsolódó vállalkozások forgalma – mint például az utazási irodák, idegenvezetők, személyszállító cégek – az újabb veszélyhelyzet, a korlátozások kihirdetésével gyakorlatilag nullára esett vissza. A cégek megmaradása érdekében

speciális támogatási rendszer kidolgozása szükséges.

- Vállalkozói jelzések szerint a Széchenyi Kártya esetében a bankok bírálati módszere kifogásolható, például árbevétel-csökkenés miatt elutasítanak hitelkérelmet. A Kavosz ezzel kapcsolatosan kezdeményezzen egyeztetést a pénzintézeteknél.

3. MUNKAHELYVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

- Legfontosabb szempont a munkahelyek megtartása, a bértámogatások időtartamának meghosszabbítása és mértékének növelése.
- Új, gyors támogatások lehetőségének a megteremtése, különös tekintettel a veszélyeztetett kategóriába tartozó vállalkozásokra.
- A karantén elrendelésével és feloldásával kapcsolatban országosan egységes eljárásrend érvényesítése szükséges az egészségügyben. A vállalkozók tapasztalata szerint jelenleg ez sok esetben az orvosok egyéni döntésén múlik.
- A kormányrendeletek értelmezését segítő internetes információs felület, valamint „zöld szám” létrehozása a felmerülő kérdések tisztázására.

4. DIGITALIZÁCIÓ

- A vállalkozások támogatása a digitális infrastruktúra fejlesztésében.
- Gazdasági és lakossági digitalizációs kompetenciafejlesztési programok indítása.
- Elektronikus pénzügyi platformok igénybevételenek ösztönzése, a digitalizációs és virtuális jelenlét fontosságának képviselése, ennek népszerűsítése a vállalkozások körében. Annak tudatosítása, hogy a digitalizáció befektetés a jövőbe.
- Adminisztrációs terhek további csökkentése.

MI VÁR RÁNK AZ ADÓZÁS TERÜLETÉN 2021-BEN?

Összefoglaltuk a legfontosabb változásokat

A jövő évi adóváltozások számos újdonságot tartalmaznak a vállalkozások és a magánszemélyek számára is. **HOMOR JÓZSEF** okleveles adószakértő, kamarai tag könyvvizsgáló a BOKIK kérésére összefoglalta a legfontosabb módosításokat. Helyszűke miatt azonban a változások egy része honlapunkra került fel, tehát a www.bokik.hu-ra kattintva teljes terjedelmében megtalálhatják a szakember összefoglalóját.

TÁRSASÁGI ADÓ ELLENŐRZÖTT KÜLFÖLDI TÁRSASÁG

Nem mentesülhet az ellenőrzött külföldi társaság minősítés alól az a külföldi személy, amely a törvény felhatalmazása alapján kiadott miniszteri rendelet szerint adózási szempontból nem együttműködő államban rendelkezik illetőséggel, illetve telephellyel.

Az ellenőrzött külföldi társasági minőséggel összefüggő osztalékra, tőkekivonásra vonatkozó társasági-adóalap módosító tételek kerülnek kiegészítésre azt célozva, hogy a valódi jogügyletekhez kapcsolódó rész mentesülhessen az adózás alól. Így csökkenti az adózás előtti eredményt az adóévben az ellenőrzött külföldi társaságtól kapott (járó) osztalék és részesedés következtében elszámolt bevétel, valamint az ellenőrzött külföldi társaságban fennálló részesedés kivonásakor keletkezett nyereség.

TELEPHELY-SZABÁLYOK

Szigorodnak a telephelyekkel kapcsolatos szabályok is, amely alapján egy külföldi társaság Magyarországon végzett tevékenysége adóköteles lehet. A jövőben a Magyarországról nyújtott szolgáltatások telephelyet keletkeztetnek majd a külföldi vállalkozás számára, ha a magyar jelenlét – akár fizikai dologhoz kötődő hely hiányában – csak a munkavállalók vagy természetes személyek általi szolgáltatásnyújtás jelenti, feltéve, hogy a szolgáltatás időtartama a 183 napot meghaladja. A kapcsolódó projekteket együtt kell vizsgálni! Ezen felül Magyarország kihasználja a más tagállamokkal kötött kettős adóztatást kizáró egyezményei nyújtotta lehetőségeket. Egyezményes helyzetben ugyanis minden esetben telephely keletkezik majd, ha az egyezményben szereplő telephelyfogalomnak megfelel a magyar jelenlét. Tehát a külföldi Magyarországhoz köthető tevékenysége akkor is adóköteles lesz hazánkban, ha a társasági adó szabályok ezt nem tennék kötelezővé, viszont a vonatkozó egyezmény alapján erre lehetőség van.

BEHAJTHATATLANNÁ VÁLÓ KÖVETELÉS KAPCSOLT VÁLLALKOZÁSOK ESETÉBEN

A jövőben nem lesz már szükség a kapcsolott vállalkozással szembeni behajthatatlan követelésre vonatkozó külön nyomtatványon történő bejelentésre. Helyette az adózó az adóalap-csökkentési jogcím érvényesítéséhez az érintett kapcsolott vállalkozásról, továbbá az ügyletet megalapozó, valós gazdasági okokról külön nyilvántartást kell, hogy vezessen.

ENERGIAHATÉKONYSÁGI BERUHÁZÁSOK

Az elmúlt időszakban a környezetvédelmi szempontok előtérbe kerülésével párhuzamosan nőtt a kereslet az elektromos autókra. Ezek a járművek jellemzően drágábbak, mint hagyományos benzin és gázüzemű társaik, a többletköltségeket némileg ellentételezni tudták az alacsonyabb működési költségek, valamint vonzó lehetett az energiahatékony adókedvezmény igénybevételének lehetősége is.

A személygépkocsi és elektromos személygépkocsi vásárlása esetén azonban az energiahatékony célokat szolgáló beruházás, felújítás adókedvezményét ezentúl nem lehet igénybe venni, kivéve a jogszabályban meghatározottak szerinti nagy rakodóterű személygépkocsi esetében. A pályázati úton történő támogatáslehívást e szigorítás nem befolyásolja, „csak” a vállalati adókedvezmény nem lesz majd igénybe vehető. A korlátozás már idén, a kihirdetés követő 31. napon hatályba lép.

FEJLESZTÉSI TARTALÉKKÉPZÉS

A koronavírus gazdasági következményeit beruházások ösztönzésével próbálják meg enyhíteni. Ennek egyik módja a társasági adó törvényben a fejlesztési tartalék képzése, amely gyakorlatilag adóhitelül szolgál, melyet az eszköz használati idején szétosztva az értékcsökkenés révén fizetünk vissza. A szabályozás 2020-ban már kiterjesztésre került. Ennek értelmében a társasági adóalap csökkenthető az eredménytartalékból a lekötött tartalékba átvett összeggel, legfeljebb az adózás előtti nyereséggel, és legfeljebb 10 milliárd forinttal.

2021. január 1-től további kedvező módosítás a 10 milliárd forintos korlát eltörlése.

OSZTALÉK ELENEDÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ADÓALAP-KORREKCIÓ

A számviteli törvény módosítása értelmében az elengedett osztalék-tartozást nem egyéb bevételként kell kimutatni, hanem az eredménytartalék növekedéseként. Ezzel összefüggésben, hatályon kívül helyezik azt a rendelkezést, amely a társasági adóalap csökkentését írja elő a megállapított, de ki nem fizetett osztalék elengedése esetén, tekintettel arra, hogy a továbbiakban nincs olyan eredmény-hatása az egyéb bevételeken keresztül, amit ki kellene vagy lehetne korrigálni. Az osztalékot megállapító társaság tagjának – a tulajdonrészrel rendelkező vállalkozásnak – pedig meg kell növelnie az adóalapját az elengedett osztalék-követelés kapcsán, ilyen növelési kötelezettség korábban nem merült fel.

TŐKEKIVONÁSI ADÓ „EXIT ADÓ”

Jogharmonizációs pontosítás tisztázza, hogy a 2019-ben bevezetett úgynevezett tőke kivonási adó („exit tax”) részletekben történő megfizetését nemcsak az üzletvezetési hely áthelyezése, hanem az eszközök vagy a belföldi telephely által folytatott üzleti tevékenység áthelyezése esetén is alkalmazni kell. Mindezek alapján, ha egy magyar vállalkozás befejezi működését, vagy akár csak a korábban folytatott üzleti tevékenységét csökkenti, és ezeket külföldre helyezi át, a transferár szabályok mellett a tőke kivonási adóval is számolni kell.

SPORTSZERVEZETEK

A támogatható tevékenységek köre kibővül a koronavírus elleni védekezéssel közvetlen összefüggésben felmerülő költségekkel. Ezek különösen a maszkok, gumikesztyűk, koronavírustereszték, illetve kézfertőtlenítők megvásárlása. A vonatkozó igazolt költségek, kiadások 100 százalékig már 2020-tól támogathatóak. Ezzel a módosítással lehetővé vált, hogy a sportszervezetek a koronavírus-járvány elleni védekezésre is költhessék az adózók támogatását.

KISADÓZÓKAT ÉRINTŐ VÁLTOZÁSOK KISVÁLLALATI ADÓ (KIVA)

A kisvállalati adó mértéke 11 százalékra csökken. Mind a belépési, mind a kilépési értékhatár eltolása szélesebb alkalmazhatóságot teremt az adóalanyok számára, a kisvállalati adóalanyiság bevételi és mérlegfőösszegre vonatkozó értékhatára 3 milliárd Ft-ra, míg a kilépési értékhatára 6 milliárd Ft-ra emelkedik 2021-ben.

A bevételi értékhatárokat a kapcsolt vállalkozásokkal együttesen kell figyelembe venni, amely a vállalatcsoporthoz tartozókat zárhatja ki az egyébként kedvező adónemnek az alkalmazása alól.

Módosítják a kisvállalati adóról társasági adóra történő átterés szabályait is, bezárva ezzel egy kiskaput. A jelenlegi szabályozás szerint ugyanis – a számviteli törvény korábbi módosításának következtében – a társasági adó alá való visszatérést megelőző utolsó kisvállalati adós évben keletkezett eredmény után nem kellene (eddig nem is kellett) adózni. Ez nyilván visszaélésekre ad lehetőséget, ezért a módosítás biztosítja e nyereség adózását, valamint azt is, hogy a szükséges adatok az adózók rendelkezésére álljanak, amely érdekében nyilvántartási kötelezettséget vezetnek be. Könnyítés történik abban a tekintetben is, hogy az adóalanyiság adótartozás miatt ne szűnjön meg minden esetben. Jelenleg ugyanis, ha a KIVA-s vállalkozásnak 1 millió forintot meghaladó nettó módon számított, a NAV-nál nyilvántartott, végrehajtható adótartozása van a naptári év utolsó napján, akkor kiesik a KIVA alól. Ezt eddig igazolási kérelemmel sem lehetett orvosolni, ráadásul az újabb belépést is átmeneti időhöz kötötte a jogszabály. Az új rendelkezés szerint a jövőben megmaradhatna a KIVA alanyiság, ha az adótartozást az adóalany a NAV határozatának véglegessé válásáig megfizeti. Az adóhatóság ez esetben visszavonná a megszűnéssel rendelkező határozatát.

KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJA (KATA)

2021-től megszűnik annak a lehetősége, hogy az adózó egy-nél több vállalkozásban kisadózó legyen. E tekintetben a jogszabály kötelező erővel hívja fel a már 2021. január 01. előtt nyilvántartásba vett kisadózókat arra, hogy 2021. ja-

nuár 01-ig meg kell felelniük annak a rendelkezésnek, hogy csakis egyetlen jogviszonyban lehetnek kisadózóként nyilvántartva. Ha az erre vonatkozó bejelentést 2020. december 31-ig a kisadózók nem teszik meg, akkor az adóhatóság 2021. január 01-jei hatállyal határozatban törli a kisadózói státuszt az elsőként bejelentett (vagyis legkorábban kezdődött) kisadózói jogviszony kivételével.

2021. január 01-től 40%-os büntető adót vezetnek be az olyan vállalkozások számára, amelyek

- ha egy KATA-s vállalkozástól egy évben több mint 3 millió Ft értékben rendelnek meg szolgáltatást vagy terméket, a plusz 40%-os adóterhet a megrendelőnek kell megfizetnie,
- ha a megrendelő külföldi a kisadózó vállalkozást terheli a büntetőadó, de az adó alapja nem a 3 millió forintot meghaladó bevételrész egésze, hanem annak „csupán” 71,42% (a büntető adó effektív mértéke 28,568%),

- ha a kifizető olyan kisadózó vállalkozásnak juttat bevételt, amellyel kapcsolt vállalkozási viszonyban áll, ezen juttatás után a juttatás hónapját követő hónap 12. napjáig 40%-os mértékű adót állapít meg, vall be és fizet meg.

A kifizető az adót elsőként annak a hónapnak a 12. napjáig állapítja meg, vallja be és fizeti meg, amelyet megelőzően az említett juttatási értékhatárt (3 millió forint) átlépte, majd a tárgyév minden olyan hónapját követő hónap 12. napjáig, amelyben a kisadózó vállalkozás részére bevételt juttat.

A kisadózónak az adó alapjának meghatározása során nem kell számításba venni azt az összeget:

- amely után a kifizető 40%-os mértékű adót köteles fizetni,
- amelyet a kifizető az Egészségbiztosítási Alapból származó finanszírozásként juttat az egészségügyi szolgáltató kisadózó vállalkozásnak,
- amelyet a kifizető jogszabályban meghatározott díjszabás alapján juttat az arra jogosult kisadózó vállalkozásnak, vagy
- amelyet az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint költségvetési szerv kifizető juttat a kisadózó vállalkozásnak,
- ha magánszemély részére történik a számlázás – akár belföldi, akár külföldi –, akkor utánuk nem kell plusz 40%-ot fizetni (a magánszemély nem kifizető).

A 12 millió forint számításánál nem kell figyelembe venni:

- ami után a kifizető megfizette a 40% adót,
- amely bevétel 71,42% után a kisadózó vállalkozás megfizette a 40% adót,
- ami után a kapcsolt vállalkozás kifizető megfizette a 40% adót.

ÁLTALÁNOS FORGALMI ADÓ

Online számla adatszolgáltatás és áfa bevallási tervezet. A 2021. január 01-től kiterjesztésre kerül – 3 hónap türelmi idő mellett – az online számla adatszolgáltatás rendszere, a magánszemélyek és a külföldiek felé kiállított számlák tekintetében is.

2021 júliusától az adóhatóság a rendelkezésére álló számlainformációk alapján elkészíti majd a vállalkozások számára az áfa-bevallási tervezetet. A tervezetben megállapítják a fizetendő adót, valamint javaslatot tesznek az áthárított előzetesen felszámított áfa alapján a levonható adóra is.

A tervezet adatait az adózónak kell majd szükség szerint módosítania, javítania. Az szja-bevallás tervezettel ellentétben az adóhatóság által készített áfa-bevallási tervezet a bevallás határidőjének beálltával nem válik végleges bevallássá, csak annak kifejezett elfogadásával válik majd valódi bevallássá.

POZITÍV FOLYAMATOKAT ÁLLÍTOTT MEG A JÁRVÁNY

KSH-ELEMZÉS BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE GAZDASÁGÁRÓL

A 2020-as év kétségtelenül legnagyobb hatású eseménye a koronavírus-járvány, amelynek tavaszi hulláma az emberek mindennapjain, társas kapcsolatain túl a gazdaságban is mély nyomot hagyott. A járvány terjedését gátolni hivatott intézkedések és korlátozások mind az országban, mind Borsod-Abaúj-Zemplén megyében alapvetően pozitív gazdasági folyamatokat állítottak meg. A védekezés következtében a megyében leginkább az ipari termelés és a szálláshelyek vendégforgalma esett vissza, és számos vállalkozó is szüneteltetni kényszerült a működését. A 2010-es évek második felében megtapasztalt kedvező folyamatok, a növekvő ipari és építőipari termelés, a bővülő beruházások, a szinte már munkaerőhiányt jelző munkaerőpiaci adatok ugyan az idei év második felében már kissé távolinak tűnnek, mégis jó alapot jelenthetnek a jövőre nézve. A KSH által készített elemzés – ott, ahol erre már van adat – a járvány gazdasági hatásaira is kitér 2020 évközi folyamatainak tükrében.

GAZDASÁGI FEJLETTSÉG, SZERKEZET

2018-ban a megyében piaci beszerzési áron 2073 milliárd forint bruttó hazai terméket állítottak elő, az ország GDP-jének 4,9 százalékát. Ez az arány 2015 óta alig változott.

2018-ban az egy főre jutó GDP 3,2 millió forintot tett ki, ami a főváros és a megyék rangsorában a 12. helyet képviselte, úgy, hogy a különbség nem volt jelentős az előtte álló néhány megyéhez képest. E mutató alapján váltakozva alakult Borsod-Abaúj-Zemplén megye pozíciója, 2014-ben és 2015-ben a 14., 2016-ban a 13., 2017-ben a 9. helyet foglalta el.

Az egy főre jutó GDP az országos átlag 74 százalékát tette ki 2018-ban, ami az előző év kivételével, magasabb, mint az évtized folyamán. A fővárosnak meghatározó szerepe van a gazdasági teljesítmény alakulásában, ezért Borsod-Abaúj-Zemplén megye adatát érdemes a Budapest nélküli megyék átlagához hasonlítani: a megyében az egy lakosra jutó GDP a vidéki átlag 95 százalékát érte el (1. ábra).

A nemzetközi összehasonlításban használatos vásárlóerő-paritáson számolva – amely kiküszöböli az egyes tagállamok közötti árszínvonal-különbséget – az egy lakosra jutó GDP Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az EU-28 átlagának 52 százalékát érte el 2018-ban. Az uniós átlagtól való elmaradás továbbra is jelentős, de a különbség szinte folyamatosan mérséklődik, amely 2013 óta 10 százalékponttal csökkent (2. ábra).

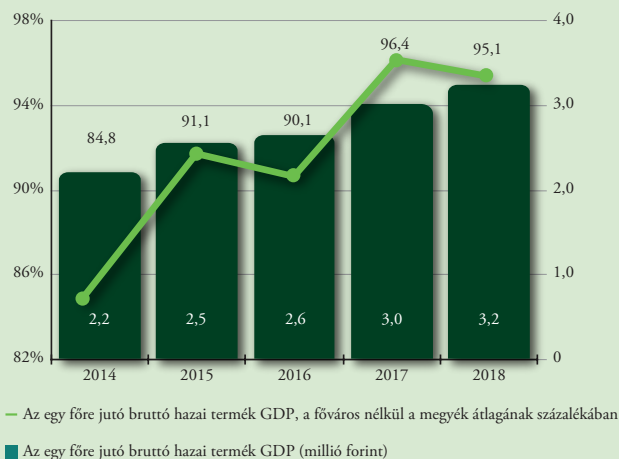
2018-ban 1750 milliárd forint bruttó hozzáadott értéket állítottak elő a megyében. A bruttó hozzáadott érték 52 százalékát a termelő ágak produkálták, az országos 34 százalékkal szemben. Az országos átlaghoz képest a megye gazdaság szerkezete iparosodottabb képet mutat. A termelő nemzetgazdasági ágak közül az ipar szerepe nagyobb, a mezőgazdaságé közel azonos, az építőiparé kisebb volt, mint országosan. A szolgáltató szektor részesedése az országosnál 18 százalékponttal kisebb, 47 százalék volt, ezen belül a közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás részesedése a legjelentősebb. A szolgáltató szektorban ez utóbbi terület kivételével minden nemzetgazdasági ág aránya alacsonyabb volt az országos átlagnál (3. ábra),

2018-ban a főváros nélkül számított megyék átlagához képest Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a mezőgazdaság (2,4), az építőipar (2,0), a szolgáltató szektor súlya (7,2 százalékponttal) alacsonyabb, az iparé viszont (12 százalékponttal) magasabb volt. Borsod-Abaúj-Zemplénben az ipar részesedése minden szomszédos megyénél magasabb.

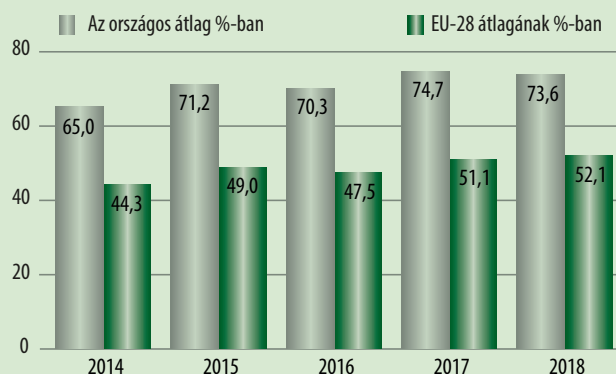
VÁLLALKOZÁSI KÖRNYEZET

2019. december 31-én Borsod-Abaúj-Zemplén megyei székhellyel közel 85 ezer gazdasági szervezetet, ebből 76 710 vállalkozást tartottak nyilván. Utóbbiak száma az előző évihez viszonyítva 1,0 százalékkal, 2015. év végéhez képest 3,9 százalékkal gyarapodott. A növekedés mértéke mindkét esetben elmaradt az országos átlagtól. A regisztrált társas vállalkozások száma 2015–2019 között minden évben csökkent. Az önálló vállalkozóknak számának bővülése ezt nem csak kompenzálta, de 2015. év kivételével, a vállalkozások összességét tekintve, bővülést is eredményezett.

2019-ben a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében regisztrált vállalkozások országos átlagnál 5,2 százalékponttal na-

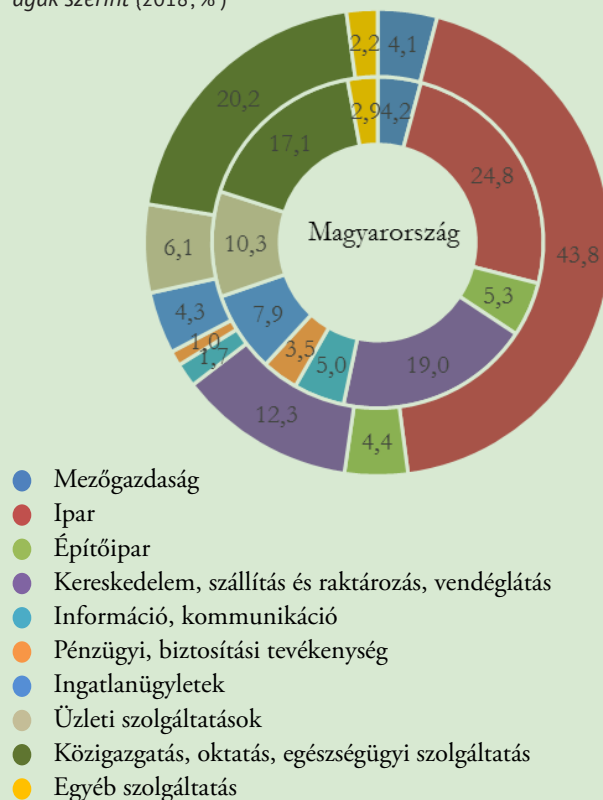

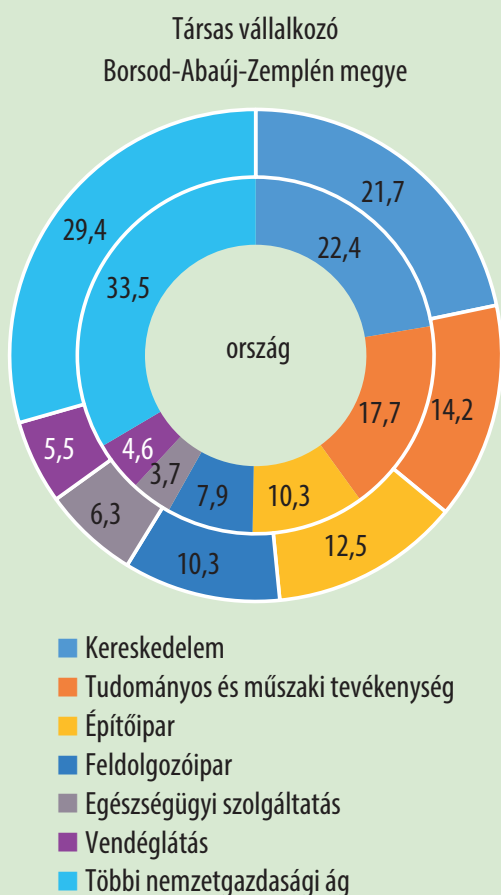
1. ábra | Az egy főre jutó bruttó hazai termék alakulása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. (*Előzetes adat.)

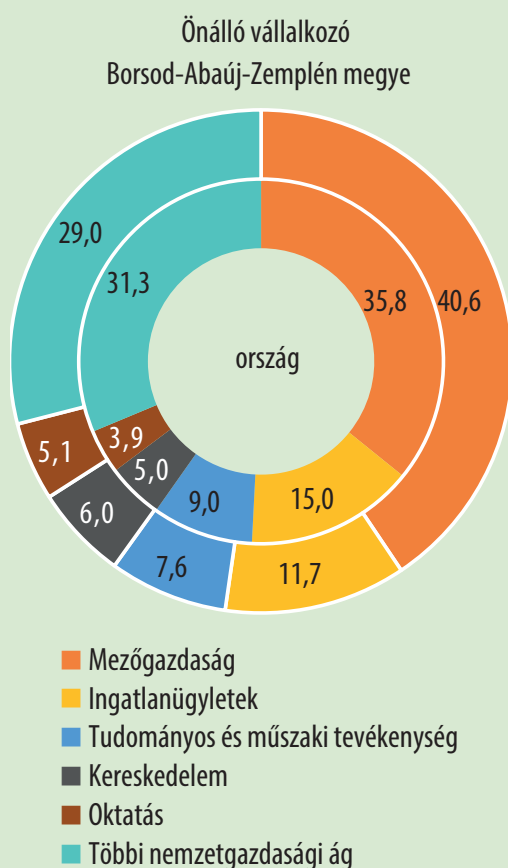
2. ábra | Az egy főre jutó GDP Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az országos és az EU-28 százalékában (vásárlóerő-paritáson) (*Előzetes adat.)

3. ábra | A bruttó hozzáadott érték megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint (2018*;%)

4. ábra | A regisztrált vállalkozások számának megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint (2019, %)

gyobb hányada, 76 százaléka volt önálló vállalkozó, 24 százaléka pedig társas vállalkozás.

Utóbbiak száma az előző évinél 1,5, a négy évvel korábinál 8,7 százalékkal volt kevesebb. A társas vállalkozásoknak az országosnál kisebb hányadát, 68 százalékat adták a korlátozott felelősségű társaságok, 26 százalékuk betéti társaságként, 1,0 százalékuk részvénytársaságként (182) lett bejegyezve. Folyamatos növekedés mellett, az önálló vállalkozók száma 2019-ben 1,8 százalékkal volt nagyobb az egy évvel korábinál és 8,5 százalékkal a 2015. évinél. A növekedés mértéke egyik esetben sem közelítette meg az országos átlagot.

Az önálló vállalkozók 32 százaléka főfoglalkozású, nem egészen fele mellékfoglalkozású volt, nyugdíjasként 18 százalék regisztrált. 2015-höz viszonyítva a főfoglalkozásúak száma gyarapodott a legnagyobb mértékben, közel ötödével. A mellékfoglalkozásúaké 10 százalékkal nőtt, a nyugdíjas vállalkozóké 9,4 százalékkal csökkent (4. ábra).

2019 folyamán 5937 gazdasági szervezet alakult és 5081 szűnt meg a megyében. Előbbi 5,1, utóbbiban 12 százalékkal több az egy évvel korábinál.

A 18 075 megyei székhelyű regisztrált társas vállalkozás 92 százalékát a legfeljebb 9 főt foglalkoztatók, 6,5 százalékát (1178) pedig 10–49 fős szervezetek tették ki. Az 50–249 fős szervezetekből 202, míg a 249 fő felettiékből 40 volt a megyében. Ez utóbbiak többsége (26) a feldolgozóiparba tartozott, azon belül is 7 a járműgyártásba, 5 pedig a kohászat, fémfeldolgozásba.

Ezerfősnél nagyobb létszámot foglalkoztató vállalkozást 12-t tartottak nyilván Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, amelyek közül 3 járműipari tevékenységet folytat.

2019-ben a megyében ezer lakosra 120 regisztrált vállalkozás jutott, 64-gyel kevesebb, mint országosan. Ezzel az értékkel, a mutatók csökkenő sorrendjét tekintve, a főváros és megyék rangsorában az utolsó helyre került. A megyeszékhely vállalkozássűrűsége ennél kedvezőbb: 2019-ben Miskolcon ezer lakosra 140 vállalkozás jutott, a megyei jogú városok átlagánál azonban 40-nel elmaradt.

2020 I. félévében mintegy 2,8 ezer szervezet – döntően vállalkozás – alakult és valamivel több, mint 2,5 ezer szűnt meg a megyében, előbbi esetben 4,7 százalékkal kevesebb, utóbbiban 13 százalékkal több, mint az előző év azonos időszakában. 2019 I. félévében az alakulások száma meghaladta a bázisidőszakét, és a megszűnések többsége 1,0 százalék alatt alakult, így valószínűnek tűnik, hogy 2020 I. félévi időszak folyamataiban az első negyedév végén megjelenő, koronavírus-járvány hatása is közrejátszott. Ezt a megállapítást támasztja alá az is, hogy 2020 I. negyedévében az újonnan alakult szervezetek száma még növekedést mutatott 2019 I. negyedévéhez viszonyítva, a II. negyedévben a járványhelyzet már jelentősen akadályozta a cégalapításokat, melynek következtében azok száma, az országos átlag alatt maradván, 14 százalékkal visszaesett az előző év azonos időszakához képest.

A regisztrált vállalkozások hó végi számának alakulásában a járvány hatását a pénzügyi szolgáltatásban, az oktatásban és a művészet és szabadidő gazdasági ágakban lehetett leginkább nyomon követni 2020. január 31. és június 30. között. Ugyanez érvényes az önálló vállalkozásokra is, míg a társas vállalkozások esetében érintett volt még a szállítás és raktározás, a mezőgazdaság és a kereskedelem is.

A tevékenységüket hó végén szüneteltető egyéni vállalko-

zók számának alakulása és a járvány terjedése között is vonható párhuzam. 2020 januárjától egyre nagyobb mértékben nőtt a tevékenységüket szüneteltető egyéni vállalkozások száma, így számuk április végére több mint 1300-zal emelkedett a január végihez képest. Egyedül áprilisban 600 volt a növekedés. A vírus terjedésének lassulásával az április végi szám már nem emelkedett tovább és augusztus végéig csak mintegy százzal csökkent.

A KÜLFÖLDI TŐKE ARÁNYA

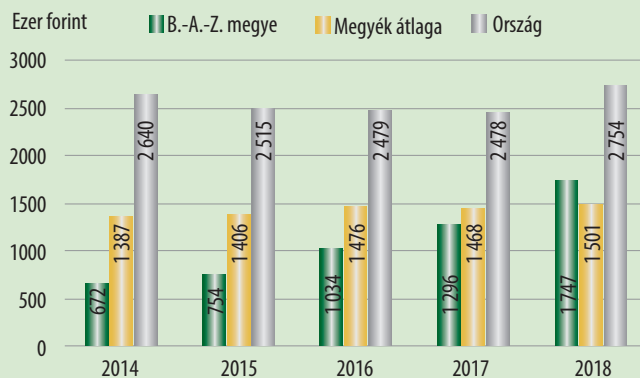
2018-ban Borsod-Abaúj-Zemplén megyei székhellyel 302 közvetlen külföldi tőkebefektetéssel rendelkező vállalkozás működött – 18-cal kevesebb, mint egy évvel korábban –, ezek külföldi tőkéje 2018 végén együttesen 1122 milliárd forintot tett ki, ami az országos 4,2 százalékát képviselte. Az egy vállalkozásra jutó külföldi tőkebefektetés nagysága 3,7 milliárd forint, az országosnak több mint háromszorosát, a megyék átlagának is több mint 2,5-szeresét tette ki. 2014 és 2018 között a vállalkozásszám csökkenő, a külföldi tőke összege növekvő tendenciát követett. A 2018. év a külföldi működő tőke előző évhez viszonyított 282 milliárd forintnyi növekedését tekintve, kiugró évnek számított. A külföldi befektetéssel rendelkező vállalkozások számának csökkenése mellett mindezt figyelembe véve, 2018-ban 42 százalékkal több külföldi tőke jutott egy vállalkozásra, mint egy évvel korábban és 2,9-szer akkora, mint 2014-ben (5. ábra).

A közvetlen külföldi tőkebefektetések egy lakosra jutó értéke 2018-ban 1747 ezer forint volt, ami az országos átlag 63 százaléka, de a megyék átlagánál 16 százalékkal több. Mindez összefügg a külföldi tőkebefektetések magas fővárosi (50 százalék) koncentrációjával. Az országos átlag százalékában kifejezett megyei mutatószám 38 százalékponttal, a megyék átlagához mért mutató pedig ugrásszerűen nőtt 2014-hez képest. Az egy lakosra jutó külföldi befektetések alapján 2018-ban Borsod-Abaúj-Zemplén megye a főváros és a megyék alkotta rangsor 7. helyét foglalta el. A megyei székhelyű vállalkozásokba investált külföldi tőkebefektetések háromnegyede jelenleg a feldolgozóiparban működik. A szolgáltatások a befektetésekből 20 százalékban részesedtek, melynek döntő hányada tudományos és műszaki tevékenységhez kapcsolódik.

2014–2018 között 674 milliárd forinttal, 2,5-szeresére nőtt a megye külföldi tőkeállománya. 2018-ban a feldolgozóiparban mintegy 575 milliárd forinttal, a tudományos és műszaki tevékenységet folytató szervezeteknél 74 milliárddal, volt nagyobb az állomány a négy évvel korábinál.

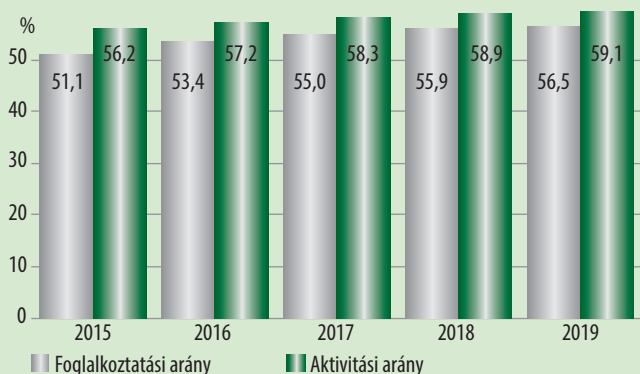
MUNKAERŐPIAC

A munkaerő-felmérés adatai szerint 2019-ben, az előző évhez viszonyítva, stagnált a foglalkoztatottak és nőtt a 15–74 éves népesség száma, ami a foglalkoztatottsági ráta kismértékű növekedését eredményezte. Az adott munkaerő-piaci lehetőségek mellett kevesebben kerestek aktívan olyan munkát, akik egyúttal két héten belül el is tudtak volna helyezkedni. Így a munkanélkülinek számának fogyása és a foglalkoztatottak változatlan létszáma mellett csökkent a megye aktív népessége. A gazdaságilag aktív népesség körébe így a 15–74 éves népesség 59,1 százaléka, 284 ezer fő tartozott.

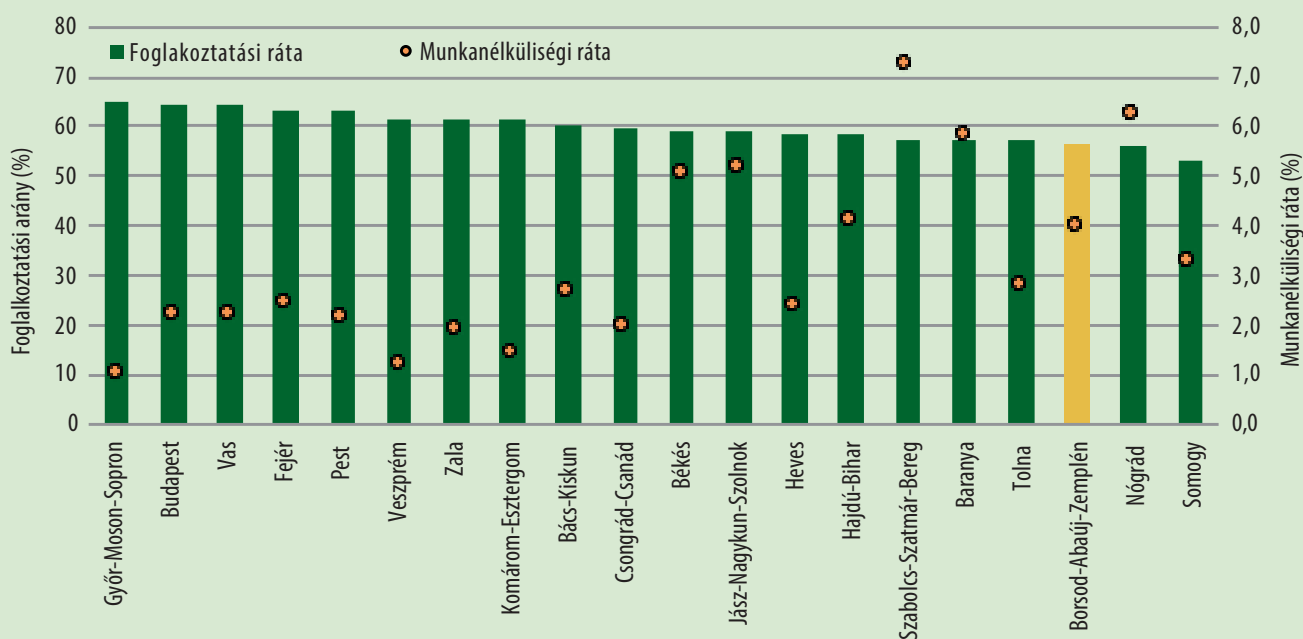
5. ábra | Az egy lakosra jutó külföldi tőke alakulása (Az országos átlag tartalmazza a területre be nem sorolható tőkét is.)

2015 és 2019 között az aktivitási arány folyamatosan, összesen 3,0 százalékponttal nőtt, de 3,8 százalékponttal továbbra is elmaradt az országos szinttől. A mutató alapján a megye a sereghajtók között van a főváros és megyék rangsorában, csupán Somogy és Tolna megye aktivitási aránya alacsonyabb nála. A gazdaságilag aktívak közül 271 ezer foglalkoztatott mellett 12,8 ezer munkanélkülit mutattak a felmérés adatai (6. ábra).

6. ábra | A 15–74 éves népesség foglalkoztatási és aktivitási arányának alakulása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

A 2015–2019 között 14 ezer fővel, az országos átlagnál kisebb mértékben, 5,4%-kal bővült a foglalkoztatottak száma, a munkanélküliek ugyanekkor felére, 12,8 ezer főre csökkent. A foglalkoztatottak száma 2015-ben mutatta a legdinamikusabb növekedést, amely összefüggött a közfoglalkoztatás kiszélesítésével, aktivizálva az inaktívok évek óta alkalmi munkából, segélyből élő rétegét. Üteme azt követően évről-évre lassult, majd 2019-ben megállt. Ekkor a foglalkoztatottak száma gyakorlatilag nem változott az egy évvel korábbihoz képest, a munkanélküliek viszont mintegy 1900 fővel csökkent. A 15–74 éves népesség foglalkoztatási aránya 2015 óta 5,4 százalékponttal 56,5 százalékra emelkedett, a munkanélküliségi ráta pedig 4,6 százalékponttal, 4,5 százalékra csökkent. Ezzel a munkanélküliségi ráta növekvő sorrendjét véve Borsod-Abaúj-Zemplén (14.) a legkedvezőtlenebb helyzetű megyék közül a középmezőnybe lépett előre. A foglalkoztatási aránya ezzel szemben csupán két megyénél (Nógrád, Somogy) magasabb. 2019-ben a megye foglalkoztatási aránya és munkanélkü-

7. ábra | Foglalkoztatási arány, munkanélküliségi ráta, 2019

liségi rátája továbbra is kedvezőtlenebb volt az országos átlagnál (60,8, illetve 3,4 százalék), de az eltérés 2015 óta mindkét mutatónál csökkent (7. ábra).

2019-ben átlagosan 196 ezer fő volt a gazdaságilag inaktívák száma, ami az egy évvel korábbinál 1,6 százalékkal, a 2015. évinél pedig 11 százalékkal kevesebb. A változás mögött a foglalkoztatottak számának bővülése és a 15–74 éves népesség folyamatos csökkenése áll.

A legfrissebb adatok szerint 2020 II. negyedévében Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a 15–74 éves népesség 57,9 százaléka, 276 ezer fő volt gazdaságilag aktív, 3,3 százalékkal kevesebb az egy évvel korábbinál. A foglalkoztatási arány 55,3, a munkanélküliségi ráta 4,6 százalék volt. Előbbi 1,1, utóbbi 0,4 százalékponttal kisebb az egy évvel korábbinál.

A JÁRVÁNY HATÁSA

Az első negyedév végén megjelenő, majd május elején tetőző koronavírus-járvány népesség aktivitására gyakorolt hatása nyomon követhető volt az év első felében 2020 II. negyedévében – a járvány okozta tömeges megbetegedések időszakában – az országosnál valamivel nagyobb mértékben csökkent a foglalkoztatottak száma az I. negyedévhez képest, ugyanakkor a munkanélküliek alig emelkedett. A munkaerőpiacon 263 ezren foglalkoztatottként, közel 13 ezren pedig munkanélküliként voltak jelen. A foglalkoztatási arány csökkent, a munkanélküliségi ráta kisebb mértékben nőtt. Az inaktívák száma ugyanakkor 2020 II. negyedévében 200 ezer fő volt, az egy évvel korábbinál 2,5 százalékkal, az első negyedévinél 1,6 százalékkal több. A növekedéshez hozzájárult az is, hogy a munkahely nélkül maradtak túlnyomó többségénél a járvány miatt kialakult helyzet megakadályozta vagy nehezítette az aktív munkahelykeresést és/vagy a két héten belüli munkába állást.

AZ ALKALMAZOTTAKRÓL SZÁMOKBAN

Az intézményi munkaügyi statisztika alapján Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2019-ben átlagosan 158 ezren álltak alkalmazásban, 1,1 százalékkal kevesebben, mint 2018-ban. 58 százalékuk fizikai állományú volt. A szellemi munkakörökben dolgozók létszámának bővülése (1,0 százalék) kisebb mértékű volt, mint országosan, a fizikai állományúak létszáma viszont az országos átlagot meghaladóan fogyott. Az alkalmazásban állók 57 százalékát foglalkoztató versenyszférában 1,6 százalékkal nőtt a létszám, a költségvetési szerveknél viszont 5,2 százalékkal dolgoztak kevesebben az egy évvel korábbinál. Ez elsősorban az egészségügyi szolgáltatásban dolgozók létszámának átlagot meghaladó fogyásával magyarázható, ami összefügg a közfoglalkoztatás szerepének folyamatos csökkenésével is.

Az alkalmazásban állók 93 százaléka dolgozott teljes, 7,0 százaléka nem teljes munkaidőben, de legalább havi 60 munkaórában.

Az alkalmazásban állók 29 százalékát az iparban, 64 százalékát a szolgáltatásban foglalkoztatták. Öt gazdasági ág az alkalmazásban állók több mint háromnegyedének biztosított kereseti lehetőséget. Legtöbben, 40 ezren, a feldolgozóiparban helyezkedtek el. Létszámuk 1,2 százalékkal nőtt 2018-hoz képest. Mintegy 31 ezer főt alkalmaztak az egészségügyi szolgáltatásban, ami az országoshoz viszonyítva is kiemelkedően magas hányadot (20 százalék) képvisel. 18 ezer és 15 ezer fős alkalmazotti létszámmal fontos szerepet tölt be a foglalkoztatásban az oktatás, illetve a közigazgatás is, de a kereskedelemben is 11 ezer főnél többen dolgoztak. Az említett öt gazdasági ág közül csak az iparban nőtt a létszám. Az egészségügyi szolgáltatásban, valamint a közigazgatásban végbement átlagot meghaladó

létszámfogyásához a közfoglalkoztatás súlyának csökkenése is hozzájárult.

A közfoglalkoztatás még mindig fontos szerepet tölt be Borsod-Abaúj-Zemplén megye munkaerőpiacán, de jelentősen fokozatosan csökken. 2017-ben még havi átlagban 29 ezer főt foglalkoztattak ebben a formában, 2018-ban 5,6 ezer, 2019-ben már 8,7 ezer fővel kevesebbet.

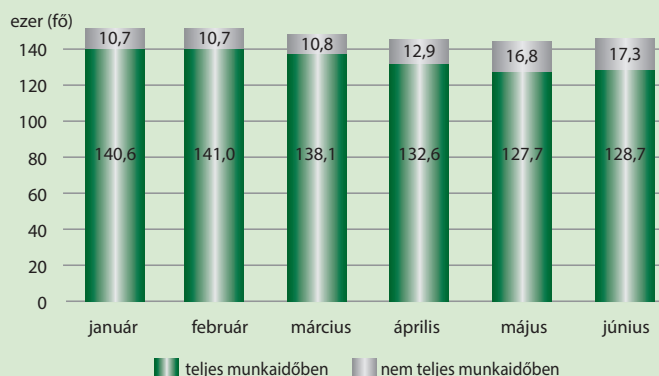
A járvány jelentős hatást gyakorolt a munkaerőpiacra. A pandémiára, és az azzal kapcsolatban hozott intézkedésekre reagálva, a munkáltatók több megoldást alkalmaztak gazdasági veszteségeik csökkentése érdekében éltek a szabadság, a fizetés nélküli szabadság, illetve az elbocsátás eszközével, a munkaidő csökkentésével, munkaidőkeret vagy „home office” munkavégzés bevezetésével.

2020 I. félévében az alkalmazásban állók száma 148 ezer fő volt 6,4 százalékkal kevesebb, mint egy évvel korábban. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók száma jelentősen, 8,6 százalékkal csökkent, ezzel szemben a legalább havi 60 munkaórában, részmunkaidőben foglalkoztatotté 24 százalékkal nőtt.

A vírus világméretű terjedése már hazai megjelenése előtt hatással volt a foglalkoztatottságra, de az első negyedévben az alkalmazásban álló száma még csak 4,6%-kal csökkent, a részmunkaidősök számának 2,4 százalékos növekedése mellett. A II. negyedévben, a teljes munkaidőben foglalkoztatotknál már 12 százalékos csökkenés, a részmunkaidősöknél pedig 45 százalékos emelkedés volt megfigyelhető az előző év azonos időszakához viszonyítva, miközben az alkalmazásban állók létszáma 8,1 százalékkal csökkent.

A havi adatok további részletekkel szolgálnak. A nem teljes munkaidősök számának növekedési üteme az I. negyedév hónapjaiban 2,1–2,9 százalék között alakult, majd áprilistól egyre erőteljesebbé vált. Áprilisban a növekedés mértéke megközelítette a 20 százalékot, májusban a korábbi létszám 56 százalékát, júniusban pedig már több mint hattizedével nőtt a részmunkaidősök száma az előző év azonos időszakához mérten. A teljes munkaidősök létszámának fogyása ezalatt az áprilisi 10 százalékról júniusra 13 százalékra módosult (8. ábra).

A költségvetési intézményekben az alkalmazásban állók számának csökkenése a II. negyedév hónapjaiban 2,8–4,8

8. ábra | Az alkalmazásban állók átlagos állományi létszámának alakulása, 2020

százalék között változott, a vállalkozások esetében viszont ez a mutató 10–12 százalék között alakult.

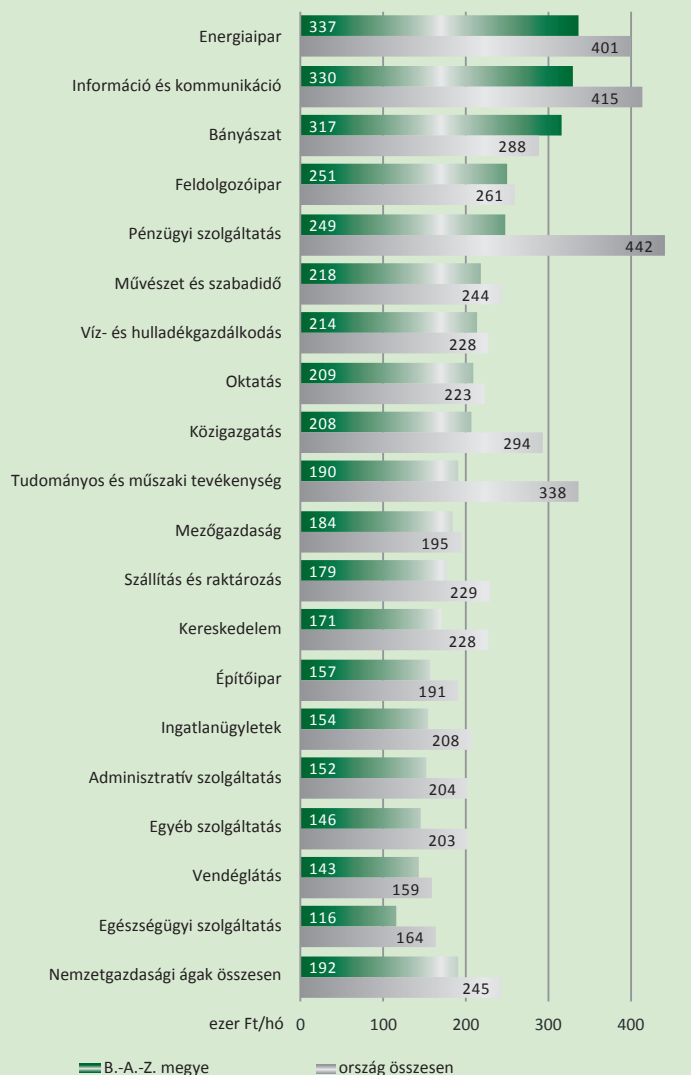
A munkaidő csökkentésével (részmunkaidős foglalkoztatás) és a munkaviszony megszüntetésével alapvetően a versenyszférában éltek. A részmunkaidősök száma a 2. negyedévben 4700 fővel nőtt az elsőhöz képest, a teljes munkaidőben dolgozóké pedig közel 9500-zal csökkent. A költségvetésben a „home office” foglalkoztatás is járható út volt, amit az valószínűsít, hogy a 2. negyedévben, a vírus gyors terjedése ellenére is kisebb mértékben (4,2 százalék) csökkent a teljes munkaidőben foglalkoztatottak létszáma, mint az elsőben. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a költségvetési intézményekben a teljes munkaidős alkalmazásról a részmunkaidősre történő áttérés is jelenthetett esetenként megoldást, mivel a második negyedévben, a nem teljes munkaidőben alkalmazásban állók száma az év első hónapjának átlagát (4,5 százalék) felülmúlva emelkedett (8,3 százalék) az előző év azonos időszakához mérve. Míg áprilisban, a vírus terjedésének felgyorsulásakor a közsféra munkaadóinál a részmunkaidős foglalkoztatottak számának bővülése szerény mértékű (1,8 százalék) volt, addig május-június hónapban ennek több, mint hatszorosát tette ki. Ugyanakkor a versenyszférában, egy hónappal korábban következett be jelentős változás.

A nem teljes munkaidősök számának alakulása összevont vállalkozási forma és állománycsoport szerint, 2020

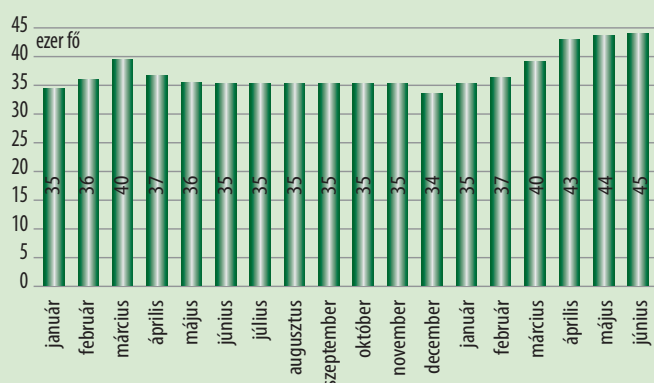
Hónap	Versenyszféra összesen	Ebből		Költségvetési intézmények összesen	Ebből	
		fizikai	szellemi		fizikai	szellemi
		foglalkozásúak			foglalkozásúak	
január	102,6	103,9	99,9	102,8	98,6	104,2
február	101,3	101,7	98,8	105,5	100,9	106,8
március	102,3	101,6	103,2	104,9	105,8	104,7
április	125,9	118,6	148,1	101,8	103,4	101,3
május	168,2	156,1	205,5	111,4	130,6	106,2
június	174,5	159,9	219,4	111,6	134,0	105,5

A növekedés mértéke júniusban pedig már közel 75 százalékot ért el. A részmunkaidősök számának erőteljes növekedése a vállalkozásoknál a fizikai és szellemi munkakörökben foglalkoztatottakat egyaránt érintette, a költségvetési szférában viszont a II. negyedévet tekintve, csak a fizikai állományúak száma emelkedett számottevően mértékben.

2020 II. negyedévében, a költségvetési szerveknél a teljes munkaidőben foglalkoztatottak körében havi szinten csupán néhány százalékos létszám csökkenés adódott, ezzel szemben a vállalkozásoknál a létszámfogyás mértéke májusban és júniusban már a 20 százalékot is megközelítette, az előző év azonos időszakához viszonyítva. A legnagyobb

9. ábra | A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete, 2019

10. ábra | A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása

mértékű létszámfogyás a II. negyedévben, a jelentősebb létszámot foglalkoztató gazdasági ágak közül, a szállítás és raktározásban, a vendéglátásban, valamint a tudományos és műszaki tevékenységben történt, a feldolgozóipari ágazatok közül pedig legnagyobb mértékben a járműgyártást, a textil- és bőripar, valamint a gép, berendezés gyártását érintette.

AZ ÁTLAGKERESETEK

2019-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 288 ezer forintot, míg nettó átlagkeresetük 192 ezer forintot tett ki, ami 12 százalékkal több az egy évvel korábrinál. A keresetek növekedése magasabb volt az országosnál, ennek ellenére a bruttó átlagkereset a megyében 79 ezer forinttal maradt el az országos átlagtól. A havi bruttó átlagkereset, a főváros és a megyék között, Borsod-Abaúj-Zemplénben volt a negyedik legalacsonyabb.

A szellemi foglalkozásúak bruttó keresete 160 ezer forinttal meghaladta a fizikai állományban lévőkét.

Nemzetgazdasági áganként jelentősen szóródott az átlagkereset emelkedése: az előző évhez viszonyított bruttó átlagkereseti indexek 102,8 és 127 százalék közötti sávban mozogtak.

A jelentősebb létszámot foglalkoztató nemzetgazdasági ágak közül a feldolgozóiparban 13, az egészségügy területén 12, az oktatásban 3,5, a közigazgatásban 10, és a kereskedelemben 14 százalékkal volt magasabb a havi bruttó átlagkereset az egy évvel korábrinál. Az egészségügyben központi bérintézkedésekkel emelték a szakdolgozókat, egyes egészségügyi dolgozókat, valamint a védőnők illetményét, a közigazgatásban dolgozó kormánytisztviselők béremelésével pedig a Kormány a közigazgatás versenyképességét kívánta növelni. A növekedés mértéke az említett gazdasági ágak közül a kereskedelemben és a feldolgozóiparban haladta meg kis mértékben az országos átlagot (9. ábra).

2020 I. félévében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 305 ezer, nettó átlagkeresete 203 ezer forint volt, mindkét esetben 8,3 százalékkal haladta meg az egy évvel korábrinál. A növekedés mértéke kisebb volt, mint országosan. A bruttó keresetek 90 ezer, a nettó keresetek pedig 60 ezer forinttal maradtak el az országos átlagtól.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a 2020. II. negyedévben, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az egy évvel korábbi időszakhoz és az I. negyedévhez viszonyítva is hirtelen megnőtt a nyilvántartott álláskeresők száma.

Az első félév végén így 26 százalékkal többen szerepeltek a nyilvántartásban, mint egy évvel korábban, az álláskeresők száma azonban csak fele akkora mértékben nőtt, mint országosan. Az üres álláshelyek számának év elején megindult növekedését áprilisban, a járvány terjedésének okán, visszaesés váltotta fel, ami a korlátozások feloldásával csak júniusban emelkedett ismét. Június végén 6,2 ezer betöltetlen álláshelyet tartottak nyilván, számuk közel negyedével elmaradt az egy évvel korábrinál, de a május végénél már 28 százalékkal volt magasabb. Tíz üres álláshelyre 71 álláskereső jutott, 28-cal több, mint 2019 júniusában (10. ábra).

BERUHÁZÁSOK

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezetek 2019-ben 527 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg, összehasonlítva áron másfélszer többet, mint 2018-ban. Országosan 8,7 százalékkal növekedett a beruházások volumene. A beruházások értékének 72 százalékát adó feldolgozóipar összehasonlítva áron 65 százalékkal többet fordított új beruházásokra, mint 2018-ban. A többi gazdasági ág egyike részese sem érte el a 4 százalékot, de túlnyomó többségük beruházásai bővültek (11. ábra).

Anyagi-műszaki összetétel szerint a fejlesztési források 23 százalékát épületek és egyéb építmények építésére, 39 százalékát import, 37 százalékát pedig belföldi gépek, berendezések és járművek beszerzésére fordították. Az épületek és egyéb építmények beruházási volumene 14 százalékkal bővült. A belföldi gyártású gépek, berendezések és járművek teljesítményértéke összehasonlító áron 36 százalékkal, a külföldieké ennél jóval nagyobb mértékben – több mint duplájára – nőtt. Az értékadatok alapján a gépek, berendezések és járművek valamivel több, mint fele (51 százalék) importból származott.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezetek 2015–2019 között folyó áron összesen 1454 milliárd forint értékű beruházást valósítottak meg, az országos 4,9 százalékát. A megyék és a főváros rangsorában ezzel az értékkel Borsod-Abaúj-Zemplén a 4. helyen állt. A 2019-ben regisztrált beruházások volumene – az országosan megfigyelt 52 százaléknál jóval nagyobb mértékben – közel 2,2-szeresével haladta meg a 2014. évit.

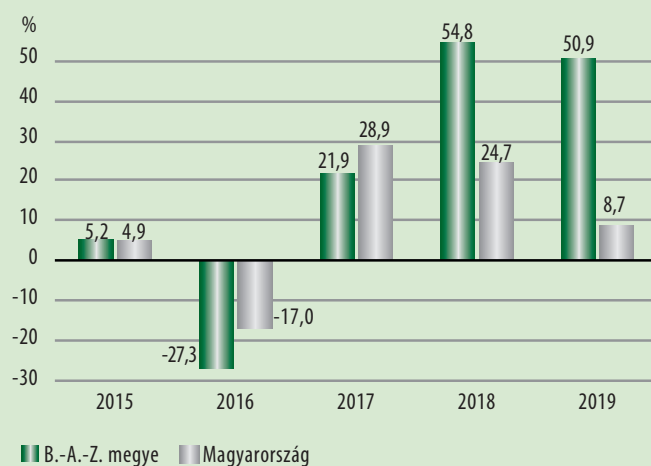
A 2015 és 2019 közötti megyei beruházások értékéből legnagyobb arányban a feldolgozóipar, a víz- és hulladékgazdálkodás, a közigazgatás, az energiaipar, valamint a szállítás és raktározás nemzetgazdasági ágak részesültek. Közülük a feldolgozóipar súlya (61 százalék) volt kiemelkedő, az országos átlagot 29 százalékponttal meghaladta (12. ábra).

A 2015 és 2019 közötti beruházások 65 százalékát gépek és berendezések beszerzésére, háromtizedét épületek és egyéb építmények építésére, 4,8 százalékát járművek vásárlására fordították. A megyében nagyobb volt a gépek, berendezésekre és kisebb az épületek és egyéb építményekre költött összegek aránya, mint országosan. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezeteknél a gépek, berendezések 48, a járművek 94 százaléka importból származott.

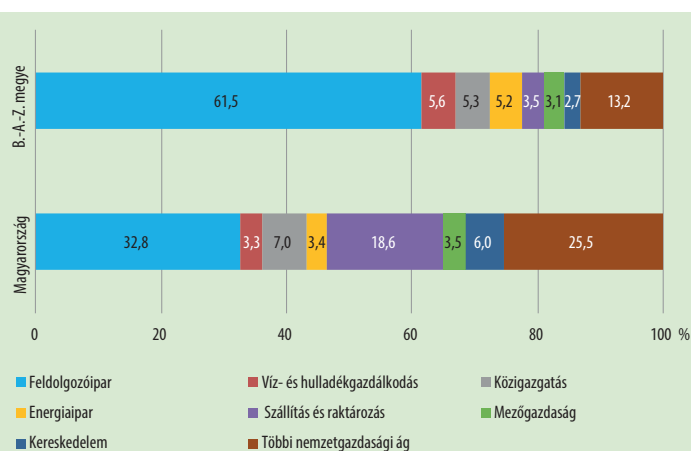
A megvalósított beruházások értékéből 2015 és 2019 között a megyében évente átlagosan 446 ezer forint jutott egy lakosra, mely az országos átlag 73, a megyék átlagának 108 százalékát tette ki. A mutatót tekintve Borsod-Abaúj-Zemplén megye a főváros és a megyék rangsorában a 8. helyet foglalta el. A megye nemzetgazdasági beruházásokon belüli súlya az elmúlt öt évben 2019-ben érte el a maximumát (6,4 százalék). 2020 I. negyedévében a koronavírus-járvány gazdasági következményei még kevésbé voltak hatással a megye beruházásaira. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei székhelyű gazdasági szervezetek ezen időszakban 92 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg, összehasonlító áron 40 százalékkal többet az egy évvel korábrinál. A növekedés mértéke a főváros és a megyék rangsorában – Komárom-Esztergom megye után – a második legmagasabb értéknek számított.

A beruházások kétharmadát adó, ezáltal a legnagyobb súlyt képviselő feldolgozóipar fejlesztései 33 százalékkal növekedtek. A második legnagyobb beruházónak számító művészet és szabadidő beruházási teljesítménye 6,6, míg a dobogó harmadik fokára kerülő ingatlanügyleteké 11-szeresére emelkedett. A nemzetgazdasági ágak többségében szintén nőtt a beruházási aktivitás.

Anyagi-műszaki összetétel alapján a fejlesztési források 72 százalékát gépek, berendezések és járművek beszerzésére, 28 százalékát épületek és egyéb építmények építésére fordították. Az épületek és egyéb építmények beruházási volumene 1,9-szeresére nőtt. A külföldi gyártású gépek, berendezések és járművek teljesítményértéke összehasonlító

11. ábra | A beruházások volumenváltozása* (előző év=100%)
* A 2019. évre vonatkozó adatok előzetesek.

12. ábra | A beruházások értékének megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2015–2019*

* Folyó áron számítva, a 2019. évi előzetes adatokkal.

áron 6,7, a belföldieké 64 százalékkal emelkedett. 2020 II. negyedévében – részben a koronavírus-járvány gazdasági hatásai miatt – megtört a beruházások hosszabb ideje tartó bővülése. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei székhelyű gazdasági szervezetek által megvalósított új beruházások 102 milliárd forintos értéke összehasonlító áron 20 százalékkal kevesebb az egy évvel korábrinál. Országosan a visszaesés a megyeinél kisebb volt (8,6 százalék).

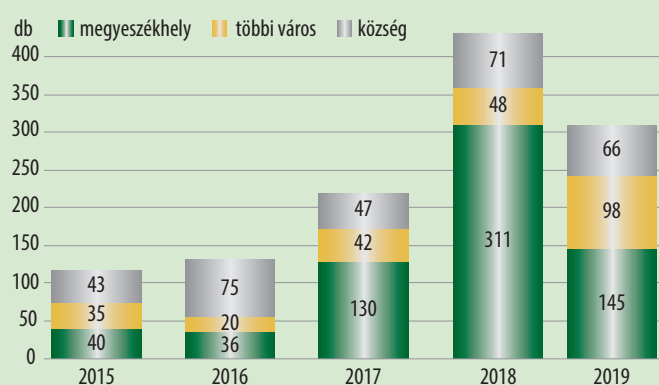
A legnagyobb súllyal (68 százalék) továbbra is a feldolgozóipar fejlesztései bírtak, a többi gazdasági ág részesedése egyenként 5 százalék alatt maradt. A beruházásokat alapvetően a feldolgozóipar volumencsökkenése fogta vissza, ahol a fejlesztési források 23 százalékkal csökkentek az előző év azonos időszakához képest.

Anyagi-műszaki összetétel alapján a fejlesztési források 69 százalékát gépek, berendezések és járművek beszerzésére, valamivel több, mint háromtizedét épületek és egyéb építmények építésére fordították. Az épületek és egyéb építmények beruházási volumene 9,1 százalékkal emelkedett. A külföldi gyártású gépek, berendezések és járművek teljesítményértéke összehasonlító áron 15, a belföldieké 42 százalékkal csökkent.

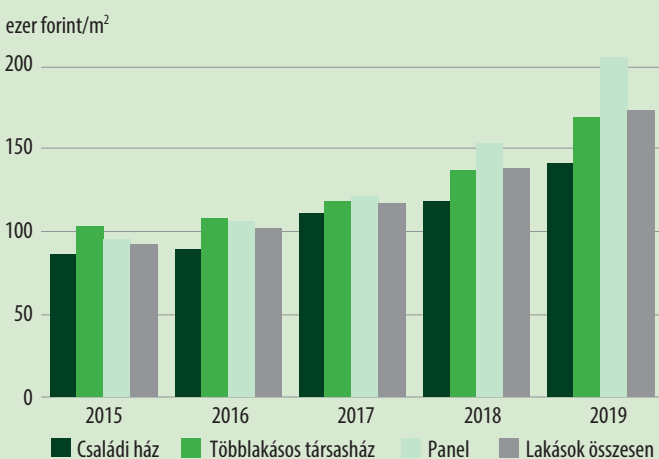
A 10 legnagyobb beruházó nemzetgazdasági ág beruházási teljesítménye Borsod-Abaúj-Zemplén megyében* (%)

Nemzetgazdasági ág	2020. I. negyedév		2020. II. negyedév	
	megoszlás	volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest	megoszlás	volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest
Nemzetgazdaság összesen	100,0	40,1	100,0	-20,0
Ezen belül:				
feldolgozóipar	66,8	33,1	68,0	-23,2
művészet és szabadidő	6,1	566,0	4,2	30,1
energiaipar	2,9	13,5	4,1	-3,1
közigazgatás	2,7	10,1	3,6	11,4
mezőgazdaság	3,2	36,5	3,0	-14,1
ingatlanügyletek	4,3	1 028,3	2,7	216,8
szállítás és raktározás	2,3	1,4	2,5	9,2
oktatás	1,2	-37,3	2,0	13,9
víz- és hulladékgyűjtés	1,3	20,9	2,0	-64,1
kereskedelem	2,1	1,3	1,9	-18,2

* A 2020. II. negyedévi beruházási teljesítmény előzetes adatai alapján.

13. ábra | Épített lakások Borsod-Abaúj-Zemplén megyében településtípusonként

14. ábra | A lakások átlagos négyzetméterárai Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

LAKÁSÉPÍTÉSEK, LAKÁSÁRAK

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a lakásépítések száma az évtized közepén érte el a mélypontot. 2015-től növekvő tendencia kezdődött, ez azonban 2019-ben megtört: ekkor 309 új lakást vettek használatba, 28 százalékkal kevesebbet, mint az előző évben.

Országos összehasonlításban is kevés lakás épül a megyében: a tízezer lakosra jutó új lakások száma mindössze 4,9, ami jelentősen elmaradt az országos átlagtól (21,6) és a megyék sorrendjében Tolna és Békés megyékkel van egy szinten és csak Nógrádot előzi meg.

A csökkenést a vállalkozások által értékesítési célú építések elmaradása/elhúzódása okozta elsősorban Miskolcon: a megyeszékhelyen kevesebb, mint a felére csökkent az átadott új lakások száma. A megye többi városa közül Tiszaújvárosban (37), és Mezőkövesden (13) épült a legtöbb lakás, míg a községek közül Tiszaújváros környékén, Sajóörsön és Kiskajabán (11, és 10) (13. ábra).

A lakások kétharmada családi házként, több mint háromtizede többszintes, többlakásos épületben épült. 2019-ben lakóparki környezetben egyetlen lakást sem adtak át Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. A családi házak magas ára miatt az új lakások alapterülete (122 m²) az egyik legnagyobb volt a megyei összevetésben. Az épített lakások 32 százaléka három, 59 százaléka négy vagy annál több szobával készült.

Az év folyamán kiadott lakásépítési engedélyek és az új lakások építésére vonatkozó egyszerű bejelentések együttes száma (406) az előző évihez képest 9,2 százalékkal csökkent. A csökkenés immár második éve tart.

A lakáspiaci ösztönzők pozitív hatásait nem csak a lakásépítések számának a növekedése, hanem a használt lakások átlagárának emelkedése is kísérte.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az évtized második felében közel kilencszázalékkal nőttek a használt lakások négyzetméterárai. A használt lakások 2015-ös 94 ezer forintos m²-kénti

átlagára 2019-re 173 ezer forintra nőtt. Az ingatlanok típusa szerint a panellakások árai olyan nagy mértékben nőttek, hogy 2019-ben már ez volt a legdrágább lakóingatlan-típus a megyében (14. ábra).

A megyén belüli növekedés településtípusok szerint eltérő mértékű. 2015 óta a megyeszékhelyen kétszeresével nőttek a lakások, míg a községekben átlagosan 71 százalékkal. Mindez az eredményezte, hogy Miskolcon az ingatlanárak (220 ezer Ft/m²) több mint negyedével magasabbak voltak a már említett megyei átlagnál.

2020 I. félévében tovább csökkent a lakásépítési kedv Borsod-Abaúj-Zemplén megyében: június végéig 53 lakást adtak át, ami kétharmada az előző év azonos időszakának. A visszaesés – melynek részben okai lehetnek a koronavírus-járvány miatt leállások és beszerzési nehézségek – elsősorban a természetes személyek építkezéseit érintette: ebben az építetőkörben mintegy felére csökkent az új lakások száma. Ugyan a vállalkozások építései több mint kétszeresére nőttek, de az alacsony bázis miatt ez mégsem jelent valódi növekedést.

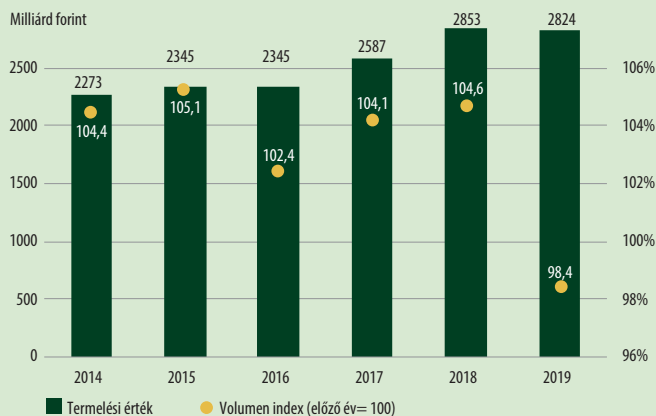
A lakásépítés áfataralmának növekedése, valamint az energetikai előírások szigorodása miatt országosan szűkül az új lakások piaca, illetve sokan az építkezések elhalasztása mellett döntenek. Nincs ez másként Borsod-Abaúj-Zemplén megyében sem. 2020 júniusáig 133 építési engedélyt és egyszerű bejelentés iránti kérelmet adtak be, ami kétharmada az egy évvel korábbiak. A csökkenés főleg április hónapban volt szembetűnő, a teljes időszakra vetített mértéke megegyezik az országgal.

IPAR

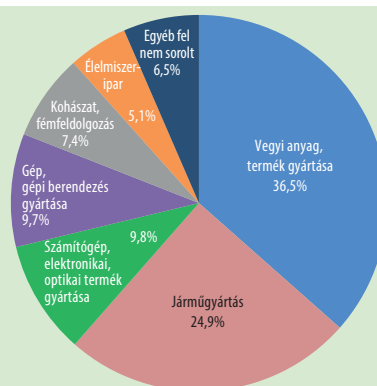
2018-ban Borsod-Abaúj-Zemplén megye az ország ipari bruttó hozzáadott értékének a 8,6 százalékát adta. A megyei kibocsátás 44 százaléka – az országos átlagot 19 százalékponttal meghaladó része – származott az iparból. Az ipar gazdasági jelentősége emelkedett az elmúlt időszakban: a bruttó hozzáadott értékből mért aránya öt év alatt közel 7,3 százalékponttal nőtt. 2019-ben a megyei székhelyű gazdasági szervezetek által új beruházásokra fordított összeg 79 százalékát az iparban használták fel, mely arány több mint duplája az országos átlagnak. A megyében az ipar a legnagyobb foglalkoztató nemzetgazdasági ág. A legalább öt főt foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások, teljes körűen a költségvetési intézmények és foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezetek körében 2019-ben az alkalmazásban állók 29 százaléka dolgozott az iparban, amely arány nagyobb, mint az országos átlag (25 százalék).

A négy főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások megyei telephelyein a termelés volumene az elmúlt 5 évben 2018-ig folyamatosan emelkedett, majd 2019-ben ez a folyamat megtorpant. 2019-ben, 2015-höz képest, a termelési érték összehasonlítható áron közel egytizedével nőtt.

2019-ben az ipari vállalkozások megyei telephelyein 2824 milliárd forint ipari termelési értéket állítottak elő, az országos kibocsátás 8,2 százalékát. A termelés volumene az előző évhez képest az országos 5,5 százalékos növekedéssel szemben 1,6 százalékkal csökkent. Az egy lakosra jutó ipari termelési érték 2019-ben 4,4 millió forintot ért el, ami 1,2-szerese az országos átlagnak (15. ábra).

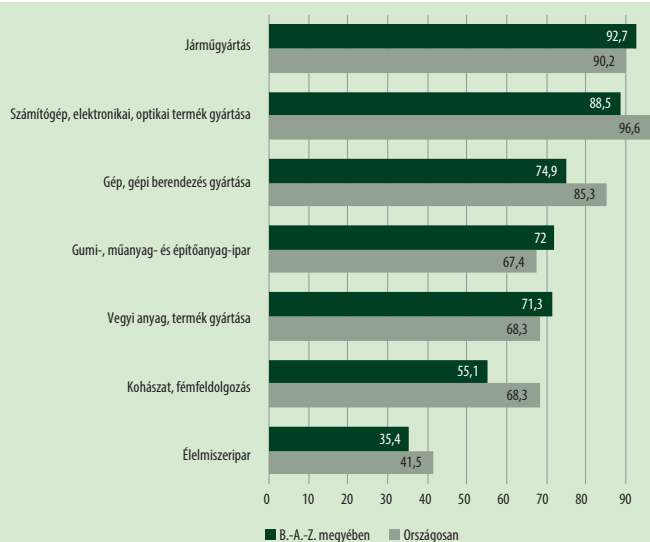
15. ábra | A termelési érték és a volumenindex alakulása település szerint Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a 4 főnél többet foglalkoztató szervezetek adatai

16. ábra | Az ipari termelés megoszlása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, 2019. Víz- és hulladékgazdálkodás nélkül, a 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások adatai alapján

2019-ben a 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások ipari termelési értéke (víz- és hulladékgazdálkodás nélkül) 2400 milliárd forint volt, volumenét tekintve az egy évvel korábbinál 4,4 százalékkal kevesebb. A termelési érték 88 százalékát a 249 főnél többet foglalkoztató vállalkozások állították elő.

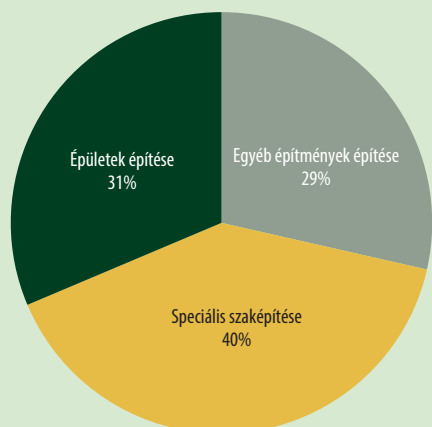
A megyei székhelyű ipar teljesítményének 37 százaléka a vegyi anyag, termékgyártásból, negyede a járműgyártásból származott. 2019-ben ezek közül a vegyi anyag, termékgyártás kibocsátása 13 százalékkal csökkent – annak ellenére, hogy növekedett az ágazatba tartozó szervezetek száma – elsősorban a műanyag-alapanyag gyártása alágazat termelésének visszaesése következtében. A járműgyártás produktuma 1,5 százalékkal növekedett – szervezetszám csökkenése mellett – az egy évvel korábbihoz képest. Ezen belül a közúti jármű alkatrészeinek gyártása alágazat teljesítménye jelentősen emelkedett. A szintén jelentősnek mondható számítógép, elektronikai, optikai termékek előállításának volumene több mint 12 százalékkal esett vissza az előző évhez képest. Szervezeti változás ebben az ágazatban nem történt. Kéttizeddel emelkedett a gép, gépi berendezés gyártása ágazat termelésének volumene, ezáltal nőtt a jelentősége az iparon belül. Ebben elsősorban szervezeti változás játszott szerepet (16. ábra).

17. ábra | Az exportértékesítés aránya a feldolgozóipar egyes területein*, 2019

*A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások adatai alapján.

2019-ben az értékesítés bevételeinek 73 százaléka az országos átlagnál 3,1 százalékponttal nagyobb részaránya származott külföldről. A megye iparának meghatározó területei közül leginkább a járműipar és a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása exportorientált (17. ábra). A koronavírus-járvány gazdaságra mért hatásai közül az egyik legsúlyosabban érintett terület az ipar volt. Az alapanyag-ellátásban megjelenő bizonytalanság, és az értékesítési nehézségek nagymértékben rontották az ipar teljesítményét. A megye ipari telephelyein 2020 I. félévében 1331 milliárd forint termelési értéket állítottak elő, volumenében 8,7 százalékkal kevesebbet, mint az előző év azonos időszakában. Az országosnál (13 százalék) kisebb mértékű (13) volt a csökkenés. A megyében a kibocsátás 87 százalékát adó 249 főnél nagyobb létszámmal működő szervezetek termelési értéke volumene 9,4, a 13 százalékot adó 50–249 fő-sőké 4,0 százalékkal volt kisebb, mint 2019 I. félévében. Míg januárban és februárban a megyében és országosan is növekedett a termelés volumene, addig március és június között minden hónapban csökkent, viszont mind a növe-

18. ábra | Az építőipar termelési értékének megoszlása ágazatonként, 2019

kedés, mind a csökkenés mértéke a megyében kisebb volt, mint országosan. A mélypontot jelentő április és május hónapokban negyedével csökkent a termelés volumene az előző év azonos hónapjaihoz képest.

Az iparban az alkalmazásban állók átlagos állományi létszáma a megyében 2020. január–júniusban 4,5 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A feldolgozóiparban 4,9 százalékos volt visszaesés. Ez utóbbin belül az alkalmazásban állók létszáma februárban még növekedett januárhoz képest, ezt követően azonban folyamatosan mérséklődött, a februári 39,8 ezerről, júniusra 37,6 ezerre. 2020 I. félévében az előző év azonos időszakához képest a létszámcsökkenés a fizikai foglalkozásúak (6,4 százalék) körében jelentősebb volt, mint a szellemiek (1,4 százalék) esetében. A létszám fogyása mellett változott a foglalkoztatás szerkezete is, míg januárban az alkalmazásban állók 96 százaléka dolgozott teljes munkaidőben, addig júniusban csak 82 százalékuk.

A legalább 50 főt foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások 2020. I. félévi 1145 milliárd forintos kibocsátása (víz- és hulladékgazdálkodás nélkül), összehasonlítva áron, 8,7 százalékkal mérséklődött. Az ipar meghatározó területei közül a vegyi anyag termék gyártása 17, a kohászat fémfeldolgozás teljesítménye 5,7 százalékkal csökkent. A gép, gépi berendezés gyártása 14 százalékkal növekedett, amiben szerepet játszott az is, hogy átsorolások révén nőtt az ágazatba tartozó szervezetek száma.

A járműgyártás teljesítménye 11 százalékkal maradt el 2019 I. félévétől. A vírus megjelenése jelentősen visszavetette az európai autógyártást. A bevezetett korlátozások érzékenyen érintették a gyártókat, amely hatással volt a beszállítói hálózatra is. A mélypontot jelentő májusban a járműgyártás volumene felével esett vissza a megyében 2019. azonos hónapjához képest.

ÉPÍTŐIPAR

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások termelési volumene 2015 óta hullámzóan alakult. A 2015. évi csekély mértékű növekedést 2016-ban visszaesés követte, ami 2017-ben egy erőteljes bővüléssé fordult át. A növekedés üteme 2018-ra lelassult, majd 2019-ben ismét megugrott. Ebben az évben a magyar építőipari termelés 3,4 százalékát kitevő 106 milliárd forintos termelési érték összehasonlítva áron 26 százalékkal haladta meg az előző évet, így a növekedés mértékét tekintve Borsod-Abaúj-Zemplén megye a főváros és a megyék rangsorában 7. helyezést ért el. Az egy lakosra jutó termelési érték (165 ezer forint) a hazai átlag 52 százalékát tette ki.

A termelés mindkét építményfőcsoportban nőtt. A termelési érték 52 százalékát az épületek építése adta. A fennmaradó rész egyéb építmények építéséből származott.

2019-ben a termelés bővülése mellett az építőiparban alkalmazásban állók átlagos állományi létszáma (7806 fő) egy év alatt 11 százalékkal emelkedett.

2019-ben a megyei építőipari vállalkozások termelésének negytedede a speciális szaképítési munkát végző szervezetek tevékenységéből származott, az épületek építésére szakosodott vállalkozások a termelési érték 31 százalékát képviselték, a fennmaradó 29 százalékot pedig az egyéb építmények

építését végzők állították elő. A legnagyobb mértékben – 1,7-szeresére – az egyéb építmény építése ágazat kibocsátása nőtt. Ezt követte az épületek építése (20 százalék), majd a speciális szaképítés (8,8 százalék) ágazat (18. ábra).

A vállalkozások 2019-ben 93 milliárd forint értékű munkára kötöttek új szerződéseket, ami összehasonlító áron 19 százalékkal magasabb az egy évvel korábbinál. Az év végi rendelésállomány 16 milliárd forint volt, 16 százalékkal kevesebb a 2018. év végénél.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei építőipari termelés (20 milliárd forint) 2020. I. negyedévi volumene összehasonlító áron – az országos 4,2 százalékos csökkenéssel szemben – 3,0 százalékkal magasabb volt, mint az előző év azonos időszakában. Ezzel Borsod-Abaúj-Zemplén ahhoz a hét megyéhez tartozott, ahol bővült a termelés. Negyedéven belül a termelés volumene januárban és februárban még meghaladta az egy évvel korábbit, márciusban azonban már csökkenés mutatkozott. Az I. negyedévi kibocsátás emelkedéséhez elsősorban az építőipari teljesítmény közel felét kitevő speciális szaképítés ágazat 15 százalékos növekedése vezetett, az épületek építése 4,0 százalékkal haladta meg a 2019. I. negyedévit. Az egyéb építmény építése ágazat – melynek részesedése az építőipari termelésből 17 százalék volt – volumene 22 százalékkal esett vissza az előző év azonos időszakához képest.

Az építőipari vállalkozások 2020. január–márciusában 15 milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, volumenében 22 százalékkal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Ezen belül az épületek építésére vonatkozó megállapodások 24, az egyéb építmények építésére irányulóké 16 százalékkal csökkentek. A március végi 19 milliárd forint értékű szerződésállomány volumene 22 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbitól. A változásokhoz ekkor még nem feltétlenül a koronavírus-járvány okozta hatások vezettek.

2020. II. negyedéven az építőipari termelés 24 milliárd forintos értéke összehasonlító áron 8,8 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbi bázistól. Országosan a visszaesés a megyeinél nagyobb volt. Negyedéven belül tovább folytatódott a márciusban elindult csökkenés, ugyanakkor a júniusi kibocsátás 14 százalékkal már meghaladta az előző év azonos időszakit. A kibocsátás visszaeséséhez főként az építőipari teljesítmény közel kéttizedét kitevő egyéb építmény építése ágazat 37 százalékos csökkenése vezetett. A termelési érték 44 százalékát adó speciális szaképítési munkák volumene 1,1 százalékkal maradt el az egy évvel korábbitól, az épületek építése viszont 5,5 százalékkal meghaladta a 2019. II. negyedévit.

A 22 milliárd forintnak megfelelő új lekötések értéke 8,7 százalékkal alacsonyabb volt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Ezen belül az egyéb építményekre vonatkozó megállapodások volumene 36%-kal csökkent, az épületek építésére irányulóké viszont 10 százalékkal emelkedett. A június végi 21 milliárd forint értékű szerződésállomány volumene 12 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbitól. A megye részesedése az országos építőipari termelésből 2020. I. félévében 2,8 és 4,1 százalék között ingadozva júniusban érte el a maximumát.

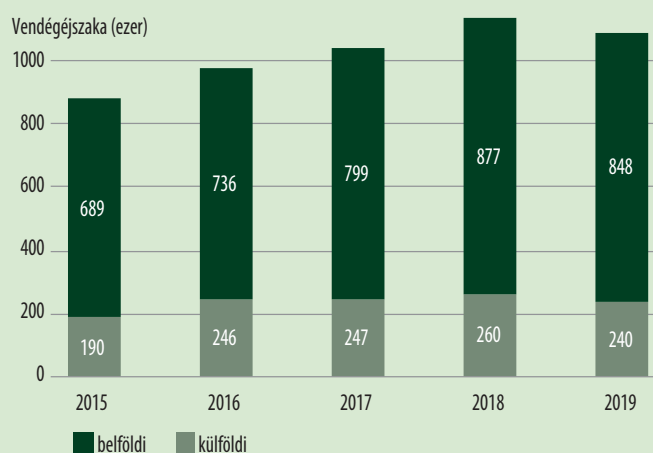
Az alkalmazásban állók átlagos állományi létszáma 2020. I. félévében hullámzóan alakult. Számuk januárban még 7818 fő volt, majd a márciusi csúcstól (7917 fő) követően júniusra 7698 főre csökkent. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók, valamint ezen belül a fizikai és szellemi állományban foglalkoztatottak aránya a vizsgált időszakban nem változott.

mazásban állók, valamint ezen belül a fizikai és szellemi állományban foglalkoztatottak aránya a vizsgált időszakban nem változott.

TURIZMUS, IDEGENFORGALOM

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2019 júliusában 242 kereskedelmi szálláshelyen 4,8 ezer szoba és 17,9 ezer férőhely állt rendelkezésre. A működő egységek száma 17-tel csökkent, férőhelyből és kiadható szobából is 6,5 százalékkal kevesebb állt rendelkezésre, mint az előző év azonos hónapjában. A csökkenés minden szállástípusban megfigyelhető volt.

A kereskedelmi szálláshelyek forgalmának 2010-óta tartó növekedés tavaly megtört: 1,1 százalékkal kevesebb vendég 4,3 százalékkal kevesebb vendégéjszakát töltött el a megyében (19. ábra).

19. ábra | A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak alakulása Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

A megye idegenforgalma nagyjából a belföldi keresleten alapul, a vendégkör nyolctizedét a belföldiek tették ki. Számuk 1,1, míg a vendégéjszakáik száma 3,3 százalékkal csökkent 2018-hoz képest.

2019-ben mind a belföldi, mind a külföldi látogatottság egyaránt csökkent. A külföldi vendégforgalomban jelentős részesedéssel bíró országokból kevesebb éjszakára érkeztek a vendégek a megyébe. A csökkenés a külföldi vendégkör háromtizedét kitevő lengyelek esetében 3,7 százalékos, a 15,3 százalékos kitevő szlovákoknál 5,6 százalékos volt. Jelentős küldő országnak számított még a hazánkkal szomszédos Ukrajna és Románia mellett Németország és Csehország is, utóbbi kivételével mindegyik küldő ország forgalma csökkent. A megye kereskedelmi szálláshelyei az országban eltöltött vendégéjszakák 3,6 százalékát regisztrálták 2019-ben. A megyék és a főváros sorrendjében ezzel az értékkel Borsod-Abaúj-Zemplén a 10. helyen állt.

A megye kereskedelmi szálláshelyein 2019-ben 14,8 milliárd forint árbevétel érték el, amely az előző évinél folyó áron 5,7 százalékkal több volt. Az árbevétel 55 százaléka szállásdíjakból, 38 százaléka vendéglátásból, további 7,4 százaléka az egyéb szolgáltatásokból származott.

A járványhelyzet miatti leállások és korlátozások egyik legnagyobb vesztese a turisztikai-vendéglátó ágazat volt. Világszerte megszigorították a határátlépést, belföldön

utazási és rendezvényekre vonatkozó korlátozások léptek életbe, emiatt pedig a vendéglátóhelyek és a kereskedelmi szálláshelyek nagy része ki sem nyitott. Márciustól májusig gyakorlatilag leállt a turizmus az egész országban, így Borsod-Abaúj-Zemplén megyében is: a rendelkezésre álló egységek, szobák és férőhelyek száma töredéke volt az egy évvel korábbihoz, április hónapban 61%-kal kevesebb férőhely állt rendelkezésre, mint egy évvel korábban.

Az előzetes, 2020. január–júliusi vendégforgalmi adatok alapján, az idei év pozitív várakozásokkal indult. Januárban és februárban mind a vendégek, mind a vendégéjszakák száma meghaladta a 2019. azonos havit. Ezzel szemben márciustól májusig a forgalom a töredékére esett, majd a gazdaság újraindításával és a kijárási korlátozások végével a turizmus is újjáéledt. Elsősorban a belföldi fogalom élénkült. Júliusban a belföldi vendégéjszakák száma csak 5,3 százalékkal maradt el a 2019. júliusitól, míg a külföldiek vendégéjszakái

továbbra is alacsony szinten maradtak (–69 százalék). A nyári hónapokra visszaálló forgalom csak arra volt elég, hogy az év első hét hónapjában az előző évi vendégszámnak az 51, a vendégéjszaka-számnak pedig az 53 százalékát érik el a szálláshelyek. Ebben az időszakban a külföldiek a vendégéjszakák mindössze 13 százalékát tették ki (20. ábra).

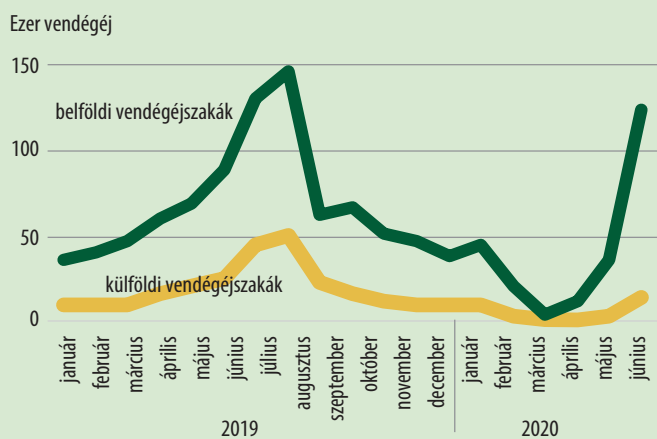
KISKERESKEDELEM

Az idegenforgalom mellett a kiskereskedelmi forgalomra is nagy hatással volt a koronavírus-járvány. Az ágazat Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az elmúlt fél évtizedben folyamatosan élénkült. Bár évről évre csökkent a kiskereskedelmi üzletek száma (2015-höz képest 650-nel kevesebb üzlet), a forgalom folyamatosan nőtt.

A járvány kezdetén erőteljes felvásárlási hullám indult el bizonyos higiéniai, gyógyszeripari és tartós élelmiszer jellegű termékek iránt. A járvány későbbi szakaszában azonban már egyes üzlettípusok (pl. a nem az alapellátásba tartozó ruházati, elektronikai üzletek) ki sem nyithattak, illetve a vásárlók figyelme a már évek óta emelkedő tendenciát mutató e-kereskedelem felé fordult.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye kiskereskedelmi üzlethálózatában 2020. első 8 hónapjában folyó áron 394 milliárd forint értékű forgalom realizálódott, az országos 4,9 százaléka. A kiigazítás nélküli adatok alapján a forgalom volumene az országostól kissé elmaradva 2,3 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához képest.

A forgalom volumene márciusig meghaladta az előző év azonos időszakit, februárban jelentős mértékben, 7,9 százalékkal. Áprilisban ugyanakkor már erőteljesebb (–13 százalék), májusban és júniusban enyhébb (–3,1 és –2,6 százalék) csökkenést lehetett tapasztalni. Ezt követően a forgalom volumene júliusban meghaladta (+3,0 százalék), augusztusban pedig ismét nem érte el (–1,2 százalék) az egy évvel korábbit.

20. ábra | A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák alakulása havonta

Karácsonyra

FONTOS ÉS FÖLÖSLEGES AJÁNLÁS

A Rejtő-dekameront Rejtő Jenő rajongóinak nem kell ajánlanunk. A képregények kedvelőinek sem. Természetesen a Hobo-fanok is régen megrendelték az interneten ezt az albumot. Azok kedvéért, akik esetleg erről a hangoskönyvről lemaradtak volna, következzenek egy kis magyarázat a reklám szükségességéről. Hogy is mondja a Vesztegzár a Grand Hotelben című regény hőse, Kund Wolfgang festőművész Nalaya királynak?! „A reklám az, ha bebeszéljük előre az embereknek, hogy valaminek örülni fognak. Én festek a szigetről, az újságok írnak, és a vállalkozók bedőlnek.” Mert mint ismeretes: „A pénz az egyetlen jó, amiből nem árt a sok” – ahogy azt a Szőke ciklon című Rejtő-regényben olvashatjuk. És még hosszan sorolhatnánk a fontos tanácsokat, élet- és cégvezetési tippeket, humorba rejtett bölcsességet, de tényleg fölösleges Rejtőnek a reklám. Aki egyszer találkozott Pizkos Freddel, Vanek úrral, Tuskó Hopkinsszal vagy Fülíg Jimmyvel az Trupauer Humér költészetét is nagyra tartja, és kínáncsian várja a Rejtő-dekameront.

Földes László Hobo a Rejtő-dekameron című, 14 számot tartalmazó lemezén Rejtő Jenő hőseiről énekel. Az album alapötlete az itáliai költő, Giovanni Boccaccio Dekameron című novellafüzérének és a koronavírusnak köszönhető. A XIV. században élt mester világhírűvé lett művében a pestisjárvány miatt kastélyban rekedt tíz ember egy-egy történetét írta meg. Ennek mintájára, a koronavírus első hulláma idején Hobónak – a lelkes Rejtő-rajongónak – a karanténról eszébe jutott a vesztegzár, arról pedig a Vesztegzár a Grand Hotelben. Majd következett a kérdés: mi lenne, ha most, ebben a koronavírusos időben a mai Magyarországra jönnének Rejtő Jenő leghíresebb regényhősei? Az alkotói fantáziának és a daloknak köszönhetően megérkezik Budapestre Gorcsev Iván, Csülök, Pizkos Fred, Troppauer Hümér, Senki Alfonz, Fülíg Jimmy, Vanek B. Eduárd, valamint Leila, az arab démon, Zwillingler Lola és Laura de Pirelli operaénekesnő. Természetesen őket is karanténba zárják, és kezdődik a vesztegzár a margitszigeti Grand Hotelben. A társaság tagjai bemutatkoznak, helyezkednek, tülekednek, esélyt latolgatnak: ki jobb, a szebb, az okosabb, ki legyen a főnök? Amikor híre ment, hogy készül a lemez, többen megkérdezték Hobót, melyik Rejtő-hőssel tud a leginkább azonosulni. Erre a kérdésre mindig azt válaszolta, hogy ő nem lehet más, mint Hümér, a lírai költő. (Troppauer Hümér eredetileg Az előretolt helyőrség egyik mellékszereplője. A Rejtő-lexikon – Rejtő Jenő 27 nagyregényének világa 2500 szócikkben című kötetben azt írják, hogy Hümér rendkívül jámbor teremtés. Soha nem ver meg senkit, csak azt, aki a verseit kritizálja.)

Mivel Hobo nemcsak Rejtőért rajong, de az annak idején a Fülesben folytatásban közölt, Korcsmáros Pál által megrajzolt képregényeket is kedvelte, a Rejtő-dekameron dalaihoz is elkészültek a hasonló stílusú illusztrációk.

A karanténban született lemez december 27-re meghirdetett ünnepi bemutatója is vesztegzár alá került. A vírusveszély miatt elmarad. Erre is mondhatta volna Rejtő: „Az élet olykor megenged magának ilyen tréfákat, máskülönben az emberek azt hinnék, hogy tőlük is függ valami ezen a világon...”

ROSSZUL SZERELTÉK BE AZ ABLAKÁT, AJTAJÁT?
EGY HÉT UTÁN TÖNKREMENT AZ AKCIÓSAN VETT ÁRU?
NEM JUT DŰLŐRE A KERESKEDŐVEL VAGY A VÁLLALKOZÓVAL?

ELINTÉZZÜK, MERT ÖNÉRT VAGYUNK!

BÉKÉLTETŐ TESTÜLET

● GYORS ● INGYENES ● EGYSZERŰ ● OBJEKTÍV

SEGÍT ÖNNEK

A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA ÁLTAL
MŰKÖDTETETT BÉKÉLTETŐ TESTÜLET

MIÉRT FORDULJON A BÉKÉLTETŐ TESTÜLETHEZ?

- MERT AZ ELJÁRÁS INGYENES,
- A FOGYASZTÓI JOGVITA GYORSAN LEZÁRUL, AZ ELJÁRÁSI HATÁRIDŐ RÖVIDSÉGÉNEK KÖSZÖNHETŐEN,
- AZ ELJÁRÓ TANÁCS EGYEZSÉGET KÍSÉREL MEG LÉTREHOZNI A VITÁS FELEK KÖZÖTT,
- HA AZ ELMARASZTALT NEM TELJESÍTI AZ EGYEZSÉGET, A VÉGREHAJTÁS BÍRÓSÁGI ÚTON KIKÉNYSZERÍTHETŐ,
- A FOGYASZTÓ ÍRÁSBELI KÉRÉSÉRE NYILVÁNOSSÁGRA HOZZUK A NEM TELJESÍTŐK ADATAIT,
- A LAKÓHELY SZERINT ILLETÉKES TESTÜLET ELŐTT INDÍTHATJA AZ ELJÁRÁST.

AZ ELJÁRÁS INDÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ADATLAP A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI
KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA VAGY A BÉKÉLTETŐ TESTÜLET HONLAPJÁRÓL
LETÖLTHETŐ: WWW.BOKIK.HU; WWW.BEKELTETES.BORSODMEGYE.HU
AZ ELJÁRÁS MENETÉRŐL BŐVEBBEN EZEKEN A HONLAPOKON TÁJÉKOZÓDHAT.

A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI BÉKÉLTETŐ TESTÜLET ELÉRHETŐSÉGEI:

3525 MISKOLC, SZENTPÁLI UTCA 1. · TELEFON: +36-46/501-091; FAX: +36-46/501-099

LEVELEZÉSI CÍM: 3501 MISKOLC, PF.: 376

BEKELTETES@BOKIK.HU · WWW.BEKELTETES.BORSODMEGYE.HU